

Celje, 3. X. 1977

Št. 4

Razmišljala sem, kaj vse naj vpletem v tole naše po-po-
čitniško kramljanje, pa sem se spomnila toliko stvari hkrati,
da ne vem, kako jih naj spravim v tale majhni prostor, ki je
namenjen tako imenovanemu uvodniku.

To, da smo se nadopustovali, je za nami. Eni z več, drugi
z manj lepega vremena in zadovoljstva. Vendar nam vsak
letni čas, to že dolgo vemo, prinaša svoje čare in nas zato,
jesenski čari še posebej prevzemajo, saj so tu poleg čudo-
vite palete jesenskih barv, ki nas bodo zdaj zdaj jele obda-
jati, še bolj čudoviti izdatki v zvezi s šolo, ozimnico in ob-
novitvijo garderobe, ki pa nas tako ali tako ne presenečajo
več. Zepe smo obrnili in pobrali iz njih še zadnji drobiž, ki
nam je ostal od dopustovanja, da smo nakupili šolske knji-
ge in podobne šolarjem potrebne zadeve, zdaj pa ne vemo
ali bo še za sindikalni izlet kaj ostalo, vendar bodimo opti-

UVODNIK

Malo smo sicer zamudili z izidom te številke NAŠ AERO (saj
veste, dopusti). Nekaj po vaši, nekaj pa po naši krivdi.

Sicer pa pogledjmo, kaj si lahko preberete v današnji številki
NAŠEGA AERA. Vsekakor je eden najpomembnejših člankov za-
pis o NOČNEM DELU ŽENA, nato je tu še nekaj O LIKU KOMU-
NISTA, pa poročilo o 22. LETNIH IGRAH GRAFIČARJEV, pa
stalne rubrike kot so: MALA ANKETA s temo o ozimnici, NAŠ
INTERVJU — z Vinkom Žnidarjem, dvakratnim udarnikom, pa
predstavitev poklica ŠOFER in še in še...

Kar dobro prelistajte časopis, mogoče pa bo kaj prijetnega bra-
nja tudi za vas.

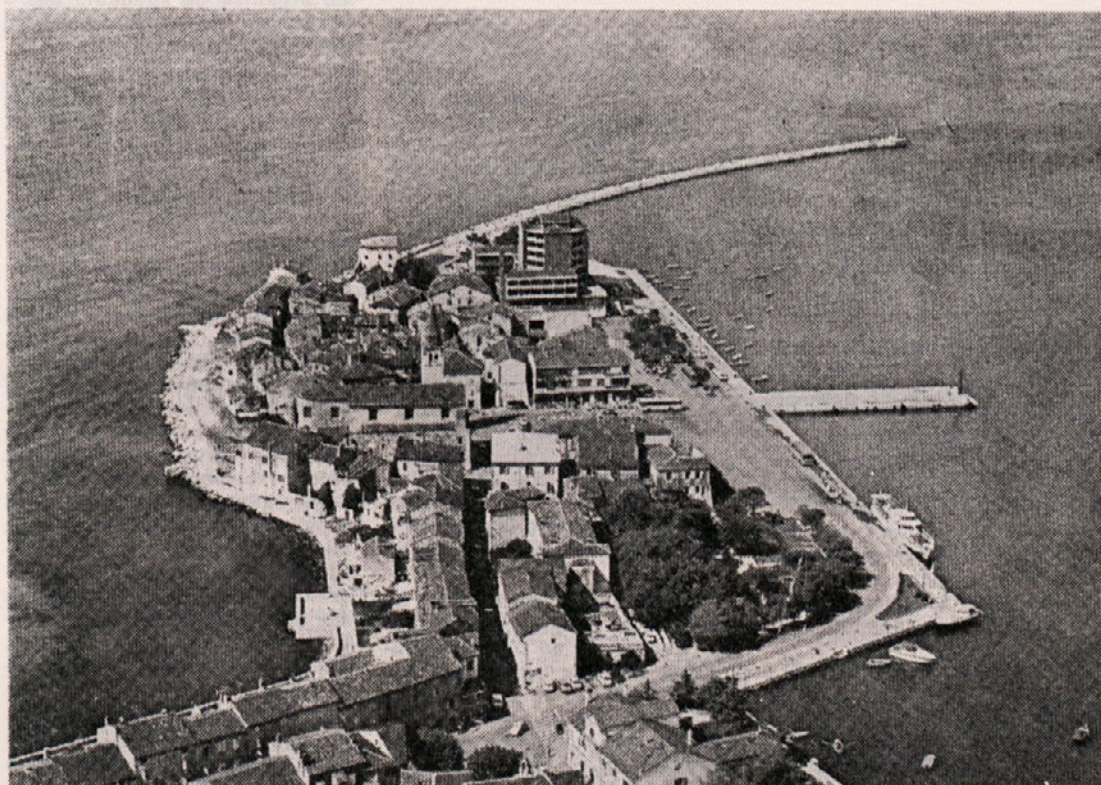
Uredniški odbor

misti. Če smo čisto slučajno proizvedli kakšen polletni višek
dohodka (po starem dobiček), bo verjetno ostalo vsaj za
kakšna dva deci, če že ne bo za celo ozimnico in to je tudi
nekaj, mar ne? Pa smo priklopitali skoraj do konca.

Rekla bi še samo to, da želimo sebi in vam, da bi po tem
dopustnem času čim bolj in čim več delali, da bi ob za-
ključnem računu lahko z zadovoljstvom gledali v preteklo
leto, saj bi bili zadovoljni z rezultati, ki naj bi jih tako do-
segli. Čisto na koncu pa bi še takole mimogrede omenila, da
bi nas veselilo, če bi se oglasili tu in tam našemu in vašemu
časopisu — s kakšnim prispevkom namreč!

Pa lep pozdrav

Vaša urednica

Se enkrat,
pogled na morje
in spomin
na vroče,
prijetne dni

Nočno delo žena

Vsem so znane težnje in prizadevanja zadnjih let, da bi privedli nočno delo žena na minimum, če ga že ni možno ukiniti. Želeli bi vas seznaniti z vsemi akti, ki se ukvarjajo z nočnim delom žena in stanjem, kakršno je pri nas. Opozoriti pa vas moramo, da se ravno sedaj pripravljajo kopica novih zakonov, ki bodo urejevali med drugim tudi nočno delo nasploh, ne le nočno delo žena.

ZAKONSKE DOLOČBE

V Zakonu o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu in o delovnih razmerjih med delavci in zasebnimi delodajalci, je v V. poglavju zajeto varstvo delavcev, žena, mladine in invalidov. V tem sklopu je v 51. členu tega zakona tudi zapisano, da se sme delavki izjemoma naložiti, da dela ponoči, če to terjajo posebne družbene ekonomske, socialne in posebne okoliščine in seveda ob pogoju, da dá za uvedbo takega dela predhodno soglasje Republiški sekretariat za delo.

KONVENCIJA O NOČNEM DELU ŽENA ZAPOSLENIH V INDUSTRIJI

Že kmalu po drugi svetovni vojni pa je Splošna konferenca Mednarodne organizacije dela (točno — 17. junija 1948) v San Franciscu sprejela konvencijo o nočnem delu žena, ki govori o naslednjem:

— ne glede na starost se žene ne smejo zaposliti ponoči v nobenem javnem ali zasebnem industrijskem podjetju. Je pa tudi nekaj izjem, za katere to ne velja — v primeru prekinitve v podjetju zaradi višje sile in v primeru, ko se dela s surovinami in materiali, ki se predelujejo, a se hitro kvarijo.

Konvencija ne velja za

— žene na vodilnih delovnih mestih ali na odgovornih delovnih mestih tehnične narave, — za žene, ki delajo v službah za higieno in socialnih službah.

Konvencijo je podpisalo 57 držav. Jugoslavija je konvencijo ratificirala 30. decembra 1955. leta — torej je tudi podpisnik te konvencije in bi se morala držati njenih določil.

NOČNO DELO ŽENA V AERU — NAREKUJEJO POTREBE

Da v Aeru imamo še vedno nočno delo žena — to vsi vemo. Vemo pa tudi zakaj. Vse prevečkrat se v posameznih TOZD pojavljajo ozka grla v proizvodnji, ki jih je potrebno rešiti. Leta 1974 smo dobili dovoljenje od Republiškega sekretariata za delo za nočno delo žena, vendar le za nekatera delovna mesta. Že tedaj smo v Aeru pripravili tudi program postopnega ukinjanja in odpravljanja nočnega dela žensk. Tako smo dobili dovoljenje za nočno delo petinštiridesetih delavk. V letošnjem letu smo zopet zaprosili za dovoljenje, odgovora zaenkrat še ni.

KAKSNA JE POT PRIDOBITVE DOVOLJENJA

Soglasje za nočno delo žena izda Republiški sekretariat za delo tedaj, ko dobi mnenje republiškega odbora ustreznega sindikata, Gospodarske zbornice Slovenije in pristojnega organa

inšpekcije dela, ko ugotovi, da ima temeljna organizacija program postopnega odpravljanja in zmanjševanja nočnega dela žena in tedaj, ko ugotovi, da je delavkam zagotovljen topel obrok v ustrezni kalorični vrednosti, prevoz na delo in z dela, da je nočna izmena zasledena s strokovnimi delavci, ki so potrebni, da delo organizirano in nemoteno poteka.

Republiški sekretariat za delo razveljavi svoje soglasje, če ugotovi, da so odpadli razlogi za nočno delo (navedeni zgoraj) ali da temeljna organizacija ne izpolnjuje pogojev, na podlagi katerih je bilo izdano soglasje. Določeno pa je tudi, da delavka, ki ima otroka mlajšega od sedmih let, ne sme biti razporejena na nočno delo, če s tem ne soglaša.

Potrebe nam narekujejo, da občasno še uvajamo nočno delo. Vendar pa se ob tem mnogokrat pojavlja tudi težnja nekaterih delavk, da kljub vsemu, same želijo delati ponoči, saj je takšno delo tudi bolj plačano, pogostokrat pa nekatere tako tudi rešujejo probleme varstva svojih otrok.

V AKCIJO ODPRAVLJANJA NOČNEGA DELA ŽENA SE VKLJUČUJE SINDIKAT

V letu 1975 je Republiški odbor sindikata delavcev kemične industrije Slovenije sprejel STALIŠČA IN KRITERIJE ZA UGOTAVLJANJE POGOJEV NOČNEGA DELA ŽENA. Z zamudo jih bomo navedli v naslednjih vrsticah.

Sindikati si namreč na podlagi večletnega aktivnega spremljanja problematike nočnega dela žena aktivno prizadevajo, da bi omejili to delo. V priporočilih in sklepih, ki so bili že poprej sprejeti, se odražajo osnovna izhodišča za oblikovanje kriterijev za ugotavljanje nočnega dela žensk.

Republiški odbor Sindikata delavcev kemične industrije Slovenije daje mnenje o upravičenosti ponovne uvedbe nočnega dela žensk po naslednjih kriterijih:

— za vsak prvi zahtevek organizacije združenega dela, kjer se išče soglasje za izjemno uvedbo nočnega dela žensk, predstavnik republiškega odbora obišče le-to, ne glede na to koliko delavk nameravajo razporediti na nočno delo. V primerih ponovne uvedbe nočnega dela žensk in v primeru, ko je predstavnik republiškega odbora ugotovil nezadovoljive pogoje nočnega dela, naj se po presoji ponovno obišče organizacijo združenega dela;

— pri razgovoru o uvedbi nočnega dela žena mora biti navzoč predsednik osnovne organizacije sindikata ali član izvršnega odbora in predsednik ustrezne strokovne službe te organizacije. Predsednik osnovne organizacije sindikata naj o razgovoru obvesti tudi občinski sindikalni svet;

— organizacija združenega dela ali TOZD mora zahtevek za izjemno nočno delo žensk utemeljiti z analizo oz. z utemeljenimi argumenti, da obstajajo resne ekonomske in socialne okoliščine za uvedbo nočnega dela;

— v primerih, ko gre za razširitev nočnega dela žensk, predvsem v tistih organizacijah združenega dela ali TOZD, ki že imajo uvedeno nočno delo, je treba zahtevati dodatno dokumentacijo; v primerih modernizacije proizvodnje je nujno ugotoviti, ali je modernizacija skladna z obveznostjo postopnega ukinjanja nočnega dela žensk (modernizacije delovnih mest, ki so ozka grla proizvodnje ipd.); pri investicijah za izgradnjo novih proizvodnih zmogljivosti, je potrebno preprečiti možnost, da bi z novimi kapacitetami uvajali nočno delo žensk;

— ugotoviti je potrebno, ali ima organizacija združenega dela ali TOZD že izdelan program postopne ukinitve nočnega dela žensk, s časovno dinamiko

ukinjanja, oz. do kdaj bo izdelan;

— o uvedbi nočnega dela žensk morajo razpravljati in sklepiti samoupravni organi TOZD ali OZD, ob sočasni kritični presoji, če je nočno delo žensk resnično edina alternativa za realizacijo proizvodnega programa;

— ugotoviti je potrebno, ali je o zahtevku za uvedbo nočnega dela žensk razpravljala osnovna organizacija sindikata in posredovala svoje stališče samoupravnemu organu. Sindikalna organizacija je dolžna zavzeti se za odpravo pomanjkljivosti in si prizadevati za izboljšanje pogojev nočnega dela žensk. Mnenje osnovne organizacije naj bo dogovor s prizadetimi delavkami;

— predstavnik republiškega odbora si mora ogledati delovna mesta ter si zagotoviti razgovor z delavkami, ki so vključene v nočno delo, s ciljem, da dobi neposredne informacije o delovnih razmerah v nočnem času in o mnenjih glede potrebe nočnega dela;

— ugotoviti je treba točno število oseb, ko bodo razporejene na nočno delo. Ker organizacije združenega dela navajajo različne podatke (število delovnih mest, število delavk ene nočne izmene, skupno število delavk, ki se zvrste v nočnih izmenah), je potrebno ugotoviti skupno število vseh delavk, ki so vključene v delo nočne izmene;

— potrebno je ugotoviti, ali je nočno delo stalno ali občasno (krajši čas, sezonsko) in če je nočno delo predvideno že v gospodarskem načrtu OZD ali TOZD za tekoče leto. Tudi pri občasnem nočnem delu morajo organizacije združenega dela dosledno upoštevati in izvajati kriterije republiškega odbora sindikata;

— vse ženske, ki delajo ponoči, morajo biti predhodno zdravniško pregledane; prav tako je za njih potrebno organizirati periodične zdravniške preglede in to ne samo z vidika kurative, temveč tudi zaradi stalnega ugotavljanja zdravstvenih in fizičnih sposobnosti za nočno delo na določenem delovnem mestu;

— republiški odbor ne bo dal mnenj na vloge z veljavnostjo za nazaj. Zato je treba vse zahtevke za ponovno uvedbo nočnega dela žensk pravočasno poslati na ustreznemu organu;

— republiški odbor mora stalno spremljati problematiko nočnega dela žensk ter z doslednim izvajanjem stališč izboljševati pogoje nočnega dela, dokler bo kot izjema obstajalo. Poročilo o stanju in izvajanju sprejetih stališč morajo obravnavati najmanj enkrat letno in z ugotovitvami seznaniti delovne organizacije, ki imajo uvedeno nočno delo žensk, kakor tu-

(Nadaljevanje na 5. strani)

VPRAŠUJEMO ODGOVORITE

S temo družbene prehrane se nam je v uredništvo javila tov. Anita Žoher, ki je zastavila tov. Mariji Marulec precej kompleksno vprašanje s tega področja.

Anita Žoher med drugim navaja v svojem vprašanju in meni, da problematika družbene prehrane pri nas ni pereča, da pa je veliko stvari neresenih. Nadalje v svojem pismu piše, da jo moti, da skuša služba za standard z namenom, da odpravi primanjkljaje nastale v prehrani rešiti z zviševanjem cen, da so ob tem mnoge samoupravne delovne skupine, ki so med drugim izrazile dvom v takšne stroške kot so navedeni, želele videti specifikacijo stroškov. Ponovno je opozorila, da je potrebno zagotoviti toplo malico za delavce v nočnih izmenah.

Nadalje se je tov. Žoher dotaknila številnih stvari, ki se pojavljajo sočasno s problemom družbene prehrane. Omenja, da je Aero podpisnik samoupravnega sporazuma o minimalnih standardih za življenjske in kulturne razmere delavcev, kjer je med drugim tudi zapisano, »da morajo delovne organizacije, podpisnice sporazuma, zagotoviti celodnevno prehrano za delavce, ki nimajo urejenega stanovanjskega vprašanja. Rok je 31. 12. 1977. Navaja pa še že vsem znan in dokaj pereč problem neustreznosti kuhinje (na Ipavčevi ulici), ki ne zmore pripravljanja tolikšnega števila malic, kakor ga pripravlja in niti nima za to vseh osnovnih pogojev.

Dobro se tov. Anita Žoher zaveda, da vse prepogostokrat pride do nepravilnega ravnanja z bloki, kar je že tudi star problem (kljub temu, da so sedaj bloki žigosani). Meni pa, da smo delavci Aera do sedaj imeli vse premalo vpliva na urejanje problemov družbene prehrane, kljub temu, da je bilo npr. že v lanskem letu predlagano, da se formirajo sveti abonentov TOZD in sveti abonentov na ravni DO.

Kot podkrepitev svojih trditvev pa navaja tov. Žoher dejstvo, da imajo v TOZD Medvode malico zastoj in vprašanje družbene prehrane veliko bolje urejeno kakor celjski TOZD, s čimer pa noče grajati delavcev TOZD v Medvodah ampak meni, da so to vprašanje delavci tega TOZD sami odlično rešili.

Svoje pisanje je zaključila z naslednjim: »O vprašanju prehrane bi morali odločiti delav-

ci sami in ne prepuščati odločitvev službi za standard, odboru za kadre in družbeni standard ali izvršnemu odboru konference sindikata. Ne mislim v tem članku razpravljati o sklepu izvršnega odbora sindikata glede cene malice (predlog, da vsi delavci plačujejo malice enotno po 3,00 din), opozorila bi le na to, da je v nasprotju s sklepom IO OOS TOZD Kemija Celje, ki je sklenil enako kot na samoupravnih delovnih skupinah, da je potrebno problematiko družbene prehrane reševati kompleksno in ne iskati rešitve le v podražitvi. Na tej seji IO OOS TOZD je bil postavljen tudi rok službi za standard, da do 5. julija odgovori na postavljena vprašanja, pa do danes ni bilo nobenega odgovora!!! Poudarila bi še to, da verjetno ne bo delavca v Aeru, ki se ne bi strinjal tudi s povišanjem svojega deleža, če ne bomo našli druge rešitve, vendar le, če bo družbena prehrana zadovoljivo rešena.

Zato bi želela da tovarišica Marija Marulec, odgovori oz.

pojasni, zakaj služba za družbeni standard na tem področju (da rekreacije, letovanja, stanovanja, ...danes ne omenjam — čeprav stanje ni veliko bolje) ni do danes odgovorila na postavljena vprašanja, niti ni ničesar storila za izboljšanje problematike ter kaj lahko storimo v prihodnje, da bo problem družbene prehrane zadovoljivo rešen.

Hkrati upam, da bodo delavci tudi v ostalih TOZD spregovorili o stanju družbenega standarda v Aeru. Menim, da nismo na tem področju storili ničesar omembe vrednega že nekaj let, je pa zadnji čas, da nekaj le storimo.«

Prosili smo za odgovor tov. Marijo Marulec, ki je povedala naslednje: »Tov. Žoher se je v svojih vprašanjih utemeljeno dotaknila problematike družbene prehrane. Lahko povem, da z organizacijo družbene prehrane moremo biti zadovoljni kot bi lahko bili, če bi le ta bila organizirana oz. bi delovala na

ustreznejši način. Pri tem seveda ne smemo zanemariti dejstva, da družbena prehrana deluje v pogojih, ki za takšno organizacijo kot je Aero še zdaleč niso ustrezni, če pri tem omenim v celoti neustrezne prostore, kompletno pomanjkanje skladiščnih prostorov ipd.

Kapaciteta obeh kuhinj je presegla svoj maksimum. Vse to in še ostalo pa narekuje nujnost izgradnje novega obrata družbene prehrane.

Zaradi vsega tega bi se pri svojem odgovoru ne želela omejiti le na zastavljena vprašanja, ampak nakazati tudi možnosti in realizacijo postavitve obrata družbene prehrane, podati vsestransko poročilo o poslovanju obrata družbene prehrane z analizo stroškov in predlog nove organizacije.

Kompleksen odgovor o celotni problematiki družbene prehrane pa bom posredovala tako, da bo v začetku oktobra objavljen v Informacijah.«

Naša investicija - obrat AC papirja

Menda ste se že kar navadili, da izvajanje gradnje investicije AC papirja stalno spremljamo v našem časopisu. Spomnim naj vas, da smo 30. maja pričeli z gradbenimi deli, ki jih izvaja Ingrad. Potem, ko so se gradbeni dela malo zakasnila, pa kaže sedaj hala že svoje ogrodje in približno nakazuje, kakšno podobo bo imela. Pri tem pa moram pohvaliti ekipo, ki je preskrbela gradbeno dovoljenje, saj jim je uspelo, da so ga dobili v manj kakor treh mesecih. Običajno traja pot do pridobitve gradbenega dovoljenja štiri mesece. To pa jim je uspelo, ker so dobro pripravili vse gradivo, ki je bilo za dovoljenje potrebno.

Kaj se je dogajalo od postavitve temeljnega kamna?

Ekipo, ki se ukvarja z investicijo gradnje obrata AC papirja je večino truda vložila prav za pridobitev dovoljenja ter usklajevanje podatkov oz. zahtev posameznih dobaviteljev strojev in projektantom proizvodne hale. Dokončno je steklo sodelovanje med izvajalci investicij in strokovnimi partnerji. Izdelan je bil terminski plan, ki predvideva poizkusno proizvodnjo v prvi četrtini prihodnjega leta.

Domenjeno je še tudi nekaj drugih stvari. Dobava in montaža kotlovnice je zaupana Klimi, izgradnja skladišča, opreme ter transportnih sredstev Primatu iz Maribora. Izbrana je montažna firma — Hidromontaža iz Maribora, ki je sodelovala tudi pri montaži papirnega stroja v Medvodah.

Žal pa je opaziti, da se izvajalec gradbenih del, ne zaveda, kako hitro bo potrebno zgraditi objekt. saj gradbena dela zastajajo za cel mesec. Predstavniki Ingrada pa zagotavljajo, da bodo vse zamujeno nadoknadili in da bodo v prihodnjem letu v papirnici v Medvodah lahko izdelovali 800 ton tega papirja, kolikor ga bodo v obratu AC papirja potrebovali.

Nekaj problemov se kaže tudi pri kadrovanju za obrat AC pa-

vodah. Ta proizvodnja namreč še ni popolnoma osvojena, vendar pa sedaj zadnji rezultati kažejo, da smo glede tega lahko tako optimistično razpoloženi in da bodo v prihodnjem letu v papirnici v Medvodah lahko izdelovali 800 ton tega papirja, kolikor ga bodo v obratu AC papirja potrebovali.

Dela torej tečejo. Kljub vsem nastalim težavam lahko rečemo, da se dela te, do sedaj največje

Obrat AC papirja v začetni fazi gradnje

pirja, vendar pa kaže, da bodo tudi te težave kmalu premagane. Dogovarjanja so namreč že končana.

Eden izmed problemov je tudi pri proizvodnji CF premaznega papirja, ki ga izdelujejo v Med-

investicije v celjskem delu Aera, uspešno odvijajo. Prav ta dober potek del pa vse, ki se z investicijo ukvarjajo, zavezuje, da se nekaterih problemov še odločneje lotijo ter poskrbijo za pravočasen in kvaliteten zaključek.

ANALIZA

srednjeročnega plana 1976-1980 DO AERO v prvem polletju 1977

Smo v drugem polletju 1977. leta, zato je prav, da pogledamo, kako uspešni smo pri uresničevanju nalog in ciljev, ki smo si jih zastavili v naših srednjeročnih planih. Ugotoviti je potrebno, na katerih področjih poslovanja se ciljem približujemo, kje pa odstopamo. Vsak od nas pa se mora na delovnem področju zavzeti, da bomo poslovanje še izboljšali, odpravili slabosti in pomanjkljivosti, ki se še pojavljajo.

Čeprav pa se lahko situacija do konca leta še spremeni in je težko dati že sedaj natančno oceno, kako smo se v letošnjem prvem polletju približali plan-skim ciljem, pa predpostavljamo, da bo porast, oziroma dinamika rasti vseh najvažnejših poslovnih kazalcev enaka dinamiki prvega polletja 1977.

Sicer pa analiza sama temelji na primerjavi doseženega v prvem polletju 1977 s planiranim v istem časovnem obdobju po srednjeročnem planu. V tem planu so upoštevane stalne cene iz leta 1975.

ANALIZA PO POSAMEZNIH TOZD

TOZD-1, Kemija Celje

Količinska proizvodnja in prodaja sta pod planom. Vzrokov za nedoseganje plana je več, predvsem pa je v pomanjkanju glavnih surovin. Veliko truda bo moral vložiti ta TOZD, če se bo hotel približati plan-skim količinam, ki so predvidene za leto 1977, posebno še, ker je za leto 1978 že planirana proizvodnja 5.000 ton AC papirja v novem obratu, to pa bo zahtevalo še dodatno angažiranost.

Vendar pa je kljub temu situacija pri doseganju plana proizvodnje in prodaje vrednostno malo boljša, saj je bila malenkostno presežena.

V polletju niso presegli plana zaposlenosti, ampak so celo pod njim. Bo pa prišlo do večjega porasta zaposlovanja v drugi polovici letošnjega leta, ko bodo začeli kadrovati za proizvodnjo AC papirja.

Glede uvoza predvideva srednjeročni plan 5 % dinamike porasta, vendar le, če bo izveden tudi izvoz. Žal pa bo do konca leta imel delež izvoza v uvozu le 30 %.

Pri dohodku in njegovi delitvi je pomembno predvsem to, da ta TOZD ohrani svojo akumulacijsko sposobnost in sposobnost formiranja sredstev za obnavljanje oz. širjenje svojih proizvodnih zmogljivosti. Nizka je amortizacija nad predpisano stopnjo, saj je potrebno odvajati sredstva za čisti dohodek. TOZD pa niti ni dosegel plana celotnega prihodka. Osební do-

hodki znašajo 90 % planiranih, akumulacija pa le 25 % planirane.

TOZD-2, Kemija Šempeter

Presežen je plan proizvodnje in prodaje tako količinsko kot vrednostno. Niso presegli dinamike plana zaposlovanja.

Tudi v tej TOZD pa je delež izvoza v uvozu le 25 %. Veča se razmerje med uvozom in izvozom na škodo izvoza.

Dohodek je za 49 % nad planiranim. Čisti dohodek je med planom kar za 82 %, formirali pa so tudi znaten delež sredstev za izboljšanje materialne osnove dela. Porabljena sredstva (brez AM) so pod planom, kar pomeni korak k večji stabilizaciji poslovanja.

TOZD-3, Grafika Celje

Količinski plan ni dosežen, ne v proizvodnji ne v prodaji. Vrednostno je plan presežen predvsem zaradi višjih cen in ugodnejše strukture proizvodnega asortimana v okviru TOZD.

Ta TOZD sicer vodi politiko zaposlovanja v skladu s planom, vendar so letos precej povečali število zaposlenih (za 26). V naslednjem polletju bodo tako lahko povečali število le za 7 delavcev. Prekoračenje plana zaposlovanja je sicer opravičeno, če bo presežen tudi plan prodaje in proizvodnje.

Delež izvoza v uvozu se postopoma izboljšuje, TOZD se postopoma približuje ciljem srednjeročnega plana.

Dohodek je nad planom, porabljena sredstva so pod planom. Čisti dohodek je kar za 71 % nad planom. Formirali so tudi 7,3 milij. sredstev za razširitev materialne podlage dela.

TOZD-9, Tovarna celuloze in papirja, Medvode

Po podatkih prvega polletja letošnjega leta bo količinska proizvodnja konec leta še vedno pod planom srednjeročnega razvoja.

Dinamika zaposlovanja ne predvideva več takega porasta kakor v letu 1976. Do leta 1980 naj bi imela ta TOZD 515 zaposlenih (30. 6. 1977 — 507).

Izboljšuje se razmerje med uvozom in izvozom. Ta TOZD je v večji meri vezan na dobavo domačih surovin.

Celotni dohodek, dohodek in čisti dohodek so pod planom. Niso mogli tvoriti sredstev za razširitev materialne osnove. S postopnim odpravljanjem vzrokov nastalega položaja se bo situacija ob velikih naporih lahko izboljšala.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

Plan zaposlenih po srednjeročnem planu ni presežen, vendar pa lahko DSSS v skladu s politiko zaposlovanja zaposli le še 6 ljudi do konca leta 1977.

Celotni dohodek je enak planiranemu, čisti dohodek je za 3 % pod planiranim, osebni dohodki pa za 2 %.

DO AERO

Podatki kažejo, da bomo letos težko dosegli srednjeročni količinski plan proizvodnje in prodaje. Vrednostno je sicer plan v 1. polletju 1977 dosežen, vendar pretežno na račun povišanja cen, manj pa zaradi izboljšanja strukture proizvodnje in povečanja produktivnosti.

V letu in pol srednjeročnega obdobja smo za 1 % presegli plan zaposlovanja, ki je začrtan v srednjeročnem planu razvoja Aera.

Naj še omenimo, da je ena izmed osrednjih nalog razvoja Aera — izboljšanje delavčevega standarda ne le osebnega, temveč v širšem smislu.

Izvoz na nivoju DO sicer narasča, vendar prepočasno. Vzrokov pa je več:

— naročila za nekatere proizvode na domačem trgu so tako velika, da izvoz odpade;

— konkurenčnost na svetovnem trgu je močna in težko

prodremo s ceno in kvaliteto zunaj naših meja.

Pomembno je vsekakor, da je čisti dohodek v vseh TOZD nad planom (razen TOZD Medvode). Vendar je amortizacija nad predpisano stopnjo dosežena le 74 %. Formiran pa je znaten delež sredstev za razširitev materialne osnove dela, ki izhaja iz delitve čistega dohodka. To pa pomeni, da se akumulacijska sposobnost naše DO izboljšuje, in sicer je v 1. polletju 1977 za 39 % nad planirano.

ZAKLJUČEK

Ponovno lahko potrdimo dejstvo, da edino z združenjem dela in sredstev lahko uresničimo srednjeročne programe TOZD-ov in le z združenimi sredstvi realiziramo naloge, ki nas še čakajo do konca srednjeročnega obdobja. Danes se nahajamo v fazi realizacije večje investicije, katere učinki pa se bodo pokazali šele v prihodnjem letu. Tako danes še bolj občutimo bremena in obveznosti, ki so značilna za vsako novo investicijo, ni pa še dejanjskih učinkov te investicije.

Po analizi gospodarsko informacijske službe povzetek napisala
Janja Završnik

Delo poslovnega odbora v letu 1977

Čas je že, da naredimo kratek pregled dela poslovnega odbora v letošnjem letu.

Člani poslovnega odbora so se letos sestali sedemkrat (to je do konca avgusta).

In kaj vse je poslovni odbor obravnaval v letošnjem letu?

Vseskozi so člani poslovnega odbora obravnavali in zasledovali naše poslovanje. To so redni mesečni pregledi, kvartalni in polletni. Ugotavljali in skušali so premostiti vse težave, ki so se pojavile v proizvodnji.

Vendar pa poslovanje naše DO ni bilo edino, kar so obravnavali. Stalno so zasledovali, kako potekajo dela pri organizaciji novega sistema nagrajevanja po delu.

Poslovni odbor pa že od vsega začetka spremlja, kako poteka realizacija investicije AC obrata. Od sprejema zakona o združenem delu pa tudi stalno spremljajo, kako izvajamo določila zakona o združenem delu, kako opravljajo delo na tem področju strokovne službe, kako delajo odbori in komisije, ki so bili za to področje imenovani in sprejel več sklepov in zadolžitev s tega področja.

Na eni izmed svojih sej (v aprilu) pa so razpravljali tudi o poslovnih in samoupravnih organiziranostih podjetja na makro nivoju.

J. Z.

Družba in knjiga - frontna, kulturna akcija »Komunista«

V neprekinjeni verigi plemenitih kulturnih akcij »Komunista«, je zažarel nov člen — nova akcija, pod naslovom »DRUŽBA IN KNJIGA«, ki bo izžareval v naš samoupravni prostor poglobljeno spoznanje o knjigi v socialistični družbi; obenem pa se bo oplajal s številnimi pobudami iz tozov, krajevnih skupnostih, šol vseh stopenj, enot JLA in enot teritorialne obrambe. Ideja velike vseobsežne akcije »Komunista« bo konstantno prisotna vse do osmega kongresa ZK Slovenije.

Zanimivost in posebnost akcije pa vsekakor bo njena frontna širina ter svojstvena veličina. Poleg organizacij ZK bo zajela socialistično zvezo, sindikat, zvezo socialistične mladine, zvezo borcev, SIS in samoupravne ter vodilne organe v vseh delih združenega dela. Težišče in poudarek bo predvsem na tisti vrstni literaturi, ki jo naša samoupravna družba najbolj množično potrebuje — to je: leposlovna, poljudoznanstvena, marksistična in družboslovna knjiga.

Bistvo in veličina akcije »Komunista« je v tem, da poglobljeno in zavzeto razmisli o knjigi in o njenem barvitom bogastvu idej. Knjiga je tisti magični medij, ki človeka popelje

v nesiutene razsežnosti miselnih procesov ter ga na čudovit in bogat način seznanja s kulturnimi, zgodovinskimi, idejnimi, etničnimi, socialnimi in drugimi tokovi v raznih obdobjih človeške nenehne ustvarjalnosti.

Tovariš Kardelj je v svoji knjigi »Potovanje skozi čas« povedal izredno in tehtno misel o prometejski ustvarjalni moči človeka in o mogočnih, brezmejnih poteh blestečega uma, ki je svetilnik človeštva na poti skozi razsežnosti časa in prostora. Misel se glasi: »Bil je nekoč davno kaos, iz njega si stopil Ti — ČLOVEK. S svojimi rokami si posegel v prirodo in bilo je DELO. Vrgel si semena in dvignil mesta, speljal si ceste in ustvaril nas, bila je KULTURA. Moč Tvojega uma je vklesala pot v granitno skalo bodočnosti, ki je Tvoja, kajti bodočnost je NAPREDEK. Ali eno vedi: Mi smo zgodovina Tvoje preteklosti, sedanjosti in bodočnosti. Ti si ustvaril nas mi smo oblikovali Tebe. Uspeh smo Tvojega blestečega UMA, toda svojo voljo imamo, ki se ji pokoriš. Preustvarjamo DRUŽBO«.

Socializem, samoupravljanje, kultura — pojmi, ki konstantno vstopajo v zavest, v bit in življenje človeka. Tovariš Jure Bilčič je v članku »ZKJ in kulturno ustvarjanje« — tehtno ponazoril misel o kulturi — rekoč: »Gre za kulturno osvobajanje delavskega razreda v smislu spremenjavanja lastnega načina življenja. Za preobrazbo mučnega dela v ustvarjalno delo, kot je dejal Marks. V smislu organizacije vsakdanjega življenja, v smislu obvladovanja elementov vsega tistega, kar se s človekom dogaja, ne da bi šlo pri tem za vladanje človeku«.

Akcija »Komunista« pod geslom »DRUŽBA IN KNJIGA« pa sovпада z začetkom izdajanja zbranih del Josipa Broza Tita, ki bodo izšla v petdesetih knjigah ter v vseh jezikih jugoslovanskih narodov in narodnosti. Za založbe bo to velik deloven in organizacijski uspeh, medtem ko bo za široko javnost ta kulturni dogodek — poleg celovitejših spoznanj o bistvenih vprašanjih razvoja našega delavskega gibanja in ZKJ — še velik ter izčrpen prispevek k bogatitvi zakladnice marksistične literature.

V predgovoru k tematskemu izboru iz del tovariša Tita, je Branko Mikulić zapisal zanimivo uvodno misel: »Temeljni tok naše revolucije, ki meče svojo jasno svetlobo tudi v naslednje obdobje, je resnični boj za humano družbo svobodnega človeka. Ta tok je organsko in zgodovinsko najtesneje povezan s humanizmom tovariša Tita kot osebnosti in vsakdanjih odnosih z ljudmi, od najbližjih sodelavcev do delavcev, kmetov, in-

telektualcev, mladincev in otrok... Celotno Titovo delo je enkratno prispevek k boju za nov svet, svet enakopravnih in svobodnih narodov, za človekovo dostojanstvo in za humanejše odnose med ljudmi, za pravico slehernega naroda, da sam odloča o svoji usodi«.

Frontna akcija »Komunista« pa bo zajela zelo zanimivo torišče delovanja, to je delegatski sistem. V delegatske vrste naj bi prišlo čimveč informativne literature, ki bi na svoj način pripomogla k poglobljenemu

delegatskemu razreševanju družbenoekonomskih osnov. Kulturna rast socialistične samoupravne družbe trdno bazira v družbenoekonomskih osnovah ter v materialni rasti baze, ali kot je dejal marksist Boris Žihherl: »Socialistična kulturna politika izhaja iz predpostavke, da kulturnih, človeških odnosov med ljudmi ni moči ustvariti brez graditve materialnih temeljev, na katerih bodo ti odnosi sloneli brez zavestne socialistične ekonomske in politične graditve«.

MALI

O liku komunista

(povzetek predavanja prof. Mrvičeve na interni politični šoli članov ZK AERO)

V ZK sprejemamo ljudi z različnimi značajmi, navadami in znanjem. Prav zato se često dogaja, da nekateri pridejo v to organizacijo prezgodaj, nekateri pa čez čas ugotove, da so se v vrstah ZK znašli pomotoma. In zato si v zvezi s tem zastavljamo vprašanje, kaj je in kakšen mora biti pravzaprav pravi komunista?

Komunist mora biti vztrajen, brezkompromisen bojevnik ter skromen in marljiv delavec. Biti mora idejno politična in moralna opora delovnim ljudem v njihovem skupnem boju za socialistično družbo, družbo brezrazrednih nasprotij in socialnih krivic, za družbo čim večje enakosti. Osebnostne koristi in želje mora prilagajati družbenim. S svojim delom in zgledom mora zagotavljati ugled svoje partije in marksistične nauka. Skratka, pred vsakim komunistom je mnogo nalog, ki se postavljajo predenj skozi vse njegovo življenje in seveda nikakor niso lahke. Zato podoba komunista zahteva zrele, značajsko trdne ljudi, ki ne bodo klonili pred težavami družbe, ki je že polna nasprotij. Liki revolucionarjev iz zgodovine, najbolj pa borcev iz NOB ter revolucija sama naj bodo komunistom za zgled zvestobe našemu družbenemu prepiranju.

Vsak komunist mora vse to razčistiti sam s seboj, sam mora priti do prepričanja o moči delavskega razreda, za kar pa je seveda nujno potrebno čim večje ideološko znanje. To je najmočnejše orožje vsakega posameznega komunista. S tem znanjem izgrajuje sebe in si omogoča tvorno sodelovanje v vseh tokovih vsakdanjega življenja, hkrati pa lahko vzgaja in osvešča ljudi okrog sebe.

Osnove marksizma so torej prav zato nujno potrebno znanje za vsakega komunista, kar mu omogoča razumevanje vsak-

danje prakse. Družba in njen razvoj sta v neprestani progresivni rasti in to terja čedalje višjo teoretično raven vsakega komunista. Vsaka akcija brez revolucionarne teorije, pa je akcija brez kompasa, nosi jo stihija, dokler ne prevladajo takšne ali drugačne oblike manipulacije.

Iz vsega tega lahko razberemo, da biti komunist nikakor ni lahka naloga in da vsekakor zahteva od vsakega posameznika veliko mero osebne odgovornosti in teoretičnega znanja.

Po literaturi:

Program ZKJ (Komunist 1972)
J. Potrč: O socialistični etiki in morali (Obzorja, Maribor 1972)

F. Šetinc: Kaj je in za kaj se bojuje ZK (Globus, Zagreb 1976)

Zapisala: Dora Rovere

NOČNO DELO ŽENA

(Nadaljevanje z 2. strani)

di vse sindikalne organizacije ter ustrezne organe in institucije.

Kar dolg je seznam kriterijev za uvedbo nočnega dela žensk. Menim, da je pravilno, da jih pozna vsak delavec.

Ob koncu bi želela še enkrat opozoriti na konvencijo o nočnem delu žena, katere podpisnica je Jugoslavija. Težko je za vsakega človeka, ki dela ponoči in tako pravzaprav spremeni ritem življenja. Mnoge študije o tem področju po svetu pa so pokazale, da je nočno delo škodljivo zdravju in to ne le za ženske ampak vsakega, ki dela ponoči. Zato moramo stremeti za tem, da ne uvajamo nočnega dela po nepotrebnem, ampak le tedaj in tam, ko je to resnično potrebno.

To je dejavnost, ki spada v organizacijo dela posameznih TOZD. Nekaj je že bilo storjenega na tem področju, vendar nočno delo še vedno obstaja. Da pa na tem področju delamo in se trudimo potrjuje tudi sklep delavskega sveta TOZD Kemije Šempeter, ki je bil sprejet v juniju in pravi nekako takole: vodje posameznih organizacijskih enot so dolžni in odgovorni, da skrbijo za to, da je čim manj nočnega dela žena.

Janja Završnik

Govornik

Družbene organizacije in društva

Koordinacijski svet Aera je 18. avgusta 1977 razpravljalo o gradivu RK ZSMS o družbenih organizacijah in društvih (DO—D).

V razpravi je bilo ugotovljeno, da je čutili precejšen upad aktivnosti in množičnosti v DO—D. Po naših ocenah so vzroki predvsem v neurejenem financiranju DO—D. Brezuspješni so ostali dogovori na republiškem nivoju, da je potrebno urediti financiranje DO—D preko posameznih samoupravnih interesnih skupnosti. Člani ZSMS smo že na zborih delavcev, ko je tekla razprava o programih in financiranju samoupravnih interesnih skupnosti, opozorili na to, da ni nikjer predvideno financiranje DO—D. Tako bodo DO—D tudi v letošnjem letu bile težko bitko s finančnimi sredstvi, prav gotovo pa bo to vplivalo tudi na sam upad akcij.

Še o mladinskih delovnih akcijah

Letošnje mladinske delovne akcije so se končale. V tem prispevku želimo predstaviti, kakšen je bil uspeh brigad, kjer so sodelovali Celjani:

MDA »KOZJANSKO 77« — Brigada Veljko Vlahovič:

Kraj: Bistrica ob Sotli

Čas: 2. 6.—25. 6. 1977

Delo brigade je potekalo na cesti Maršala Tita, Brigadirji so imeli v tem času dva udarna dneva: višina norme za I. udarni dan je bila 185 %, dosežena je bila 320 %, višina norme za II. udarni dan je bila 204 %, dosežena je bila 506 %. Brigada je dosegla 8.739 učinkovitih ur in 3.550 norma ur. Procent dosežene norme je 253 %. Brigada se je odlikovala tudi na področju interesnih dejavnosti (trije kulturni večeri, radijske oddaje, sodelovanju na kvizu, obrambni dan, šport, izdaja biltenov, stencasov...), ocena za omenjeno področje pa je 9,73.

Brigada je osvojila vsa možna priznanja, ki jih MDB prejmejo na akcijah v Sloveniji. Prejeli so 11 udarniških značk in 11 pohval.

Poleg Celjanov so brigado sestavljali tudi mladi iz Čuprije, Doboja in IZVH — Zagreb. V času akcije se je brigada pobratila z brigado »Sekcije boraca i prijatelja bitke na Sutjesci«.

MDA »SUHA KRAJINA 77« — Brigada Franc Rožek-Jaka:

Kraj: Prevole pri Hinjah

Čas: od 7. do 28. avgusta 1977

Brigado je sestavljalo 43 brigadirjev, od tega 19 brigadirjk. Delo na trasi je potekalo zelo dobro, ob koncu je bila ta brigada ocenjena kot najboljša na delovišču. Preseg norme je bil povprečno 150 %. Na interes-

Nadalje ugotavljamo, da se v posameznih DO—D pojavljajo nekakšni »klani«, ki samovoljno krojijo politiko in delo DO—D, poleg tega pa tudi zapirajo vrata širšemu krogu delavcev in občanov. Smatramo, da je nujna takojšnja akcija OK SZDL in OK ZSMS — Celje, da preverita politiko in delo družbenih organizacij in društev ter da se v najkrajšem času formirajo OO oz. aktivni ZSMS, kar je nakazano tudi v gradivu kot najpomembnejša naloga.

Še posebej je bilo poudarjeno tudi vprašanje regresiranja v sklopu Počitniške zveze Slovenije. Ostale republike v Jugoslaviji imajo regresiranje letovanj in potovanj ugodno rešene, medtem ko se pri nas še vedno ukvarjamo s problemom zagotavljanja sredstva za tovrstno ugodnost mladim.

Anita Žoher

nem področju pa so se najbolj oblikovali na področju športa, pri izdajanju biltenov, stencasov, opravili so vrsto tečajev in organizirali nekaj predavanj.

Za svoje delo so prejeli brigadirji 9 udarniških značk, 9 pohval in 9 priznanj skupščinske izmene.

Sestav brigade je bil starostno zelo mlad, od tega je bilo v brigadi kar 22 dijakov.

Na tej akciji so se Celjani tudi pobratili z brigadama iz Murske Sobote in Nove Gorice.

MDA »SISAK 77« — Brigada »Cvetke Jerin«:

Kraj: Sisak

Čas: od 7. julija do 4. avgusta 1977

To brigado je sestavljalo 55 brigadirjev iz Celja, štirje so prišli iz Doboja in 6 iz Čuprije. Pokrovitelj te brigade je bila Železarna Štore.

Brigada je dobila naziv 7-krat udarne z največjim delovnim rezultatom preko 147 % in očno višjo od 9 na vseh področjih družbene aktivnosti v naselju. Brigada je prejela najvišje priznanje MDA »Sisak 77«, to je trak akcije »I. Sisački partizanski odred«. Prejeli so tudi največ udarniških značk, kar 24 in prav tako 24 pohval za družbene aktivnosti. Skupščina brigadirjev akcije je našo brigado predlagala tudi za najvišje zvezno priznanje plaketo »Veljko Vlahovič«, ki jo podeljuje predsedstvo zvezne konference ZSMJ.

Za praznik občine Celje so brigadirji pripravili izviren program, v katerem so predstavili naše mesto ob Savinji ter imeli posebno radijsko oddajo. Na Dan vstaje slovenskega naroda pa so pripravili 2-urni program,

katerega so se udeležili brigadirji iz vseh brigad v naselju. Ob tej priliki so še posebej spregovorili o pomenu in vlogi naše NOB in socialistične revolucije s posebnim poudarkom na razmere na slovenskem.

Iz podatkov je razvidno, da je brigada bila odlična, menim, da smo lahko ponosni, da so nas tako dobro zastopali. Uspeh ni slučajen, saj je ta brigada imela kar trimesečne priprave — od sodelovanja na številnih manifestacijah do lokalnih delovnih akcij v Celju.

MDA »KOZARA 77« — Brigada »Zbratimljeni gradovi«:

Kraj: Kozara

Čas: od 1. do 28. julija 1977

Brigado »Zbratimljeni gradovi« so sestavljali brigadirji iz Celja, Čuprije in Doboja — treh pobratenih mest. Vsako občinsko konferenco je zastopalo po 15 brigadirjev. Pokrovitelj naše čete je bilo Aero Celje. O obisku na Kozari smo že poročali, zato ne bom ponavljala podatkov o brigadi.

Povem naj le to, da so se od Celjanov vrnili 4 udamniki, več je bilo tudi pohval. Brigada je bila ob koncu na 5. mestu v tej izmeni. Brigadirji so uspešno končali tečaje marksističnega usposabljanja, tečaj »vodici Kozare«, voznške tečaje...

Anita Žoher

Razgovor s štipendisti Aera

Koordinacijski svet ZSMS je 29. avgusta organiziral razgovor s štipendisti. Razgovora so se udeležili naši štipendisti — učenci na poklicnih, srednjih, višjih in visokih šolah.

Namen razgovora je bil ugotoviti povezanost Aera s štipendisti, razprava pa je tekla še o pogojih štipendiranja, o obvezni počitniški praksi, počitniškem delu, opravljanju praktičnega dela pouka in o aktivnosti štipendistov v ZSMS.

Iz razgovora lahko izluščimo, da naši štipendisti niso seznanjeni z določili samoupravnega sporazuma o štipendiranju in pripravnosti in da so razgovori, katere organizira kadrovska-socialna služba samo z novosprejetimi štipendisti ter da nadaljnjih kontaktov v takšni obliki ni več. Dogovorili smo se, da bodo štipendisti v najkrajšem času prejeli določila sporazuma o štipendiranju in pripravnosti ter da bomo organizirali kadrovska-socialna služba in KS ZSMS razgovore s štipendisti najmanj enkrat letno.

Dogovorili smo se tudi za sprožitev postopka glede nadaljnjega obvezne počitniške prakse od 4 tednov na 6 tednov, menimo, da je takšen termin prakse predolg, poleg tega je tudi nesmiselna obvezna po-

čitniška praksa učencev poklicnih šol po tretjem letniku, ko že preide v redno delovno razmerje.

V razpravi je bilo opozorjeno tudi na pomanjkljivosti pri opravljanju obvezne počitniške prakse — tj. opravljanja delovnih nalog, ki so v neskladju s smerjo študija.

Učenci poklicnih šol — predvsem so to učenci s poklicne grafične šole, imajo še vedno težave z mentorji in končnem ocenjevanjem praktičnega dela pouka, kjer je prepogosto prisoten subjektiven faktor posameznih mentorjev. Kadrovska-socialna služba je poleg ureditve vprašanja mentorstva prevzela tudi nalogo, da v dogovoru z vodstvom TOZD Grafike omogočijo opravljanje zaključnih izpitov na boljših strojih in ne na najslabših kot je bila praksa do sedaj.

V času praktičnega dela pouka učencev poklicnih šol imajo ti zelo poredkoma ali sploh nimajo kontaktov z OO ZSMS v TOZD Grafika, se ne vključujejo v akcije koordinacijskega sveta, tudi v času ko so v šoli nimajo kontaktov. Sprejeli smo vrsto dogovorov, ki morajo v prihodnje te pomanjkljivosti odpraviti.

Anita Žoher

Piknik na Petričku

Kar precej akcij so opravili mladi Aera letos, ki so dobro uspeli. Tako je KS ZSMS Aero na eni izmed svojih sej sklenil, da bodo vsem prizadevnim mladincem priredili piknik, kot nagrado za njihovo delo.

Ze nekaj časa poprej so plakati oznanjali, da bo srečanje na PETRIČKU. Prizadevni Cvetka Jug, Dora Rovere, Miro Majcen, Mirko Kenda in Anita Žoher pa so pripravili vse potrebno za takšno srečanje. Škoda le, da je bila udeležba dokaj skromna. Pripravljene so bile tudi družbene igre, ki so popestrile siv in oblačen popoldan. Skakanje z zavezanimi nogami,

tekmovanje v hitri jedi kremšnit in nogomet (bil je predviden za spopad moške in ženske ekipe, pa je zmanjkalo žensk za celo ekipo in so sodelovale le kot vratarji!) pa je prineslo tudi obilo smeha.

Seveda je po tako »utrudljivih« igrar brez meja vse popadla lakota, a brata Andrej in Karli Wiegela sta poskrbela za dobre jedi z ražnja.

Piknik je torej uspel, upajmo, da bo v prihodnje več udeležencev. Prav tako pa bi želeli, da se v take in podobne akcije ter družabna srečanja vključujejo tudi mladi iz TOZD Kemija Sempeter. Janja Završnik

Sanjarjenje

Dan se je vzpel do tistega trenutka, ko se na nebu že sluti začetek večera. Svetloba, ki je odsevala na gladini morja, je bila čudovito razpršena kot mavrica in nebesni svod se je začel nad morsk gladino oblikovati v tanko belo črto, ki se je počasi prelivala v sivo modro lepoto neba, prepredenega z meglico, si je ostala v zraku ob koncu vročega dne. Sedela je tam na bregu in dovolila mislim, da so se potepale okrog, kot poredni kužki in se vse zopet vračale nazaj, k njej sami. Obhajal jo je občutek globokega zadovoljstva ob zavesti, da ji je dano vso to lepoto videti in doživeti v vsakem izmed dni, ki jih je prebila v tem kraju znova in vendar drugače. Morda je vse to gledala s še večjim spoštovanjem prav zaradi nemira, ki je bil naseljen v njej že od nekdaj, ni ji dal, da bi svoj čas preživljala tako kot večina ostalih ljudi. Sedela je skoraj negibno. Gledala je v smer proti morju, kot da si mora to sliko za dolgo ohraniti v spominu, morda kar za vedno. V istem hipu je za delček sekunde pomislila tudi na svojo minljivost, čeprav se ta misel ni prilegla njeni mladosti. Vendar je prav zaradi te majhne misli vedela, da je tokrat dojemanje lepote narave tisto, kar ji potrjuje vero v vrednost življenja, pa naj je to življenje trenutka lepote, ki jo je gledala ta hip ali pa celo njeno lastno, ki se ji je prav te dni zdelo tako brezvredno, nekoristno in na hipe celo žalostno. Modrina neba je preko vijolične sive prešla v temno barvo večera in tudi gladina morja je izgubila svoje mavrične kristale. Ostala je sama svetlikajoča se tema. Misli so postale počasne, skoraj utrujene, senca noči ji je legla na obraz in naenkrat ji je postalo tesno pri srcu, za hip se je zbala teme in noči. Se isti trenutek pa si je zastavila vprašanje o tem, zakaj zajame človeka v temi občutek negotovosti in včasih celo strahu. Morda zato, ker noč kot teman plašč pokrije vse kar za dne poznamo, videvamo, občudujemo in nas postavi tako v nek neznan, nam tuj prostor. Morda noči ne naramo tudi zaradi občutka, ki nam ga pušča, občutka, da je takšna tudi smrt. Neka tema, v kateri se ne moreš pravilno orientirati, ki te pušča vedno znova v negotovosti in praznini. Vendar ta noč ni bila več takšna. Že so se jele prižigati luči in rojevala se je drugačna slika, slika, ki se je spomnimo z romantičnih razglednic.

Vstala je. Dovolj je bilo za ta dan. Krenila je proti mestu. Blizu je bila središču, bolj je čutila v sebi tisto trpkost, ki jo nosi v človekova čustva zavest, da si sam. Nekdo jo je ogovoril s klopice pred hišico z vrtičkom. Pogledala je tja in vedela kdo je, ki jo ogovarja. Takšna ogovarjanja so jo navadno malo prestrašila. Vendar to pot temu ni bilo tako. Glas, ki je prihajal od hiše je bil topel in prijateljski, v njem se ni ni skrivala zahrbtnost ali zloba. Na klopici je posedal mož. Ni mu mogla videti obraza. Po postavi je lahko sodila, da ni več mlad. Vendar to ni bilo pomembno. Naenkrat je začutila globoko v sebi, da želi govoriti z

nekom o čemerkoli. Rada bi poslušala glas, ki se bo obračal k njej in bo želel imeti odgovore na neka vprašanja, čeprav bodo še tako nesmiselna in vsakdanja. Zato se je nasmešnila in odzdravila. Mož jo je povabil naj prisede. Stopila je po ozki vrtni potki do klopi. Zdaj mu je videla tudi obraz. Ostre, tršate, sive obrvi so se risale nad z gubami obkroženimi očmi. Prijazno se je smehljaj. Njegov nasmehek je bil nalezljiv. Tudi sama se je morala nasmešniti. Sedla je, za hip se je mednjo naselila tišina, ki je bila zapolnjena z misli o tem, kako bi lahko začela dva neznanca pogovor. Potem je rekla: »Ime mi je Zora, na počitnicah sem v vašem kraju. Gledala sem morje. Lepo je pri vas!« Potem se je v sebi oddahnila — »to si dobro zvozila!«, si je rekla. Počutila se je majhno in nepomembno ob neznancu ob sebi. Ni vedela, zakaj, a ta občutek se je prikradel vanjo naenkrat, kot da je prišel po prstih in zdaj je bil tu zasidran kot prepričanje.

»Tine mi pravijo, ko sem bil majhen, so mi rekli Tinček, potem ko sem malo odrasel Tinč, zdaj pa, zdaj ko sem skoraj star, mar ne, zdaj mi pravijo oče ali pa tu in tam Tine, kadar je žena posebno dobre volje.« In spet se je zasmejal. Njegov smeh je prijetno zapolnil prostor in zdelo se ji je, da jo boža po laseh. Naenkrat se ji je zazdelo, da ga pozna, njega in njegov smeh. Vedela je, da to ni res. Vendar ji je bil naenkrat tako blizu in domač, kot da bi se poznala že vse življenje. Takšni občutki so ji bili pretuji in imela jih je za nemogoče. Vendar je vedela, da je resnica v stavku, ki ga je nekoč nekdo zapisal: »Šele ko doživiš, lahko morda razumeš.«

»Pravite, da ste gledali morje. Čudno, to pa redki počno. Večina je takih, ki pridejo sem tako naelektrjeni od misli, ki jim roje v glavi, o doživetjih takšnih in drugačnih, samo da bo zelo drugače kot je doma. Drugi spet iščejo ljubezen, ki je niso našli doma. Potem nekateri hodijo na sprehode ob morju v družbi ali sami, ogledujejo si morje in gredo naprej. Potem je še nekaj takšnih, ki sede tam doli in gledajo morje. In teh je vedno manj. Škoda!« Popraskal se je po licu in dodal: »Povabil bi vas na kozarec domačega, če ste za to. Samotno je sedeti ob kozarcu sam.« »O, hvala« je rekla. »Prav rada.« In spet je njegov smeh napolnil mrak okrog njiju. Potem je vstal in odšel v hišo. Njegov korak je bil težak, vendar ne drsajoč, starčevski. Bil je takšen, kot njegov smeh, skoraj poskočen. Kmalu se je vrnil. V roki je nosil steklenico in kozarca. Steklenico je postavil na klop med njiju. Bila je kot most med dvema neznanimi svetovoma. Med dvema dnevom, včerajšnjim in današnjim. Nilil je in počasi sta izpila. Zazdelo se ji je, da ji toplota kroži med mislimi, ko je popila svoje vino. »Ali je to vaš pridelek?« ga je vprašala. »Ne ni, nimam vinograda, nikoli nisem bil kmet, ne bi bil dober kmet, preveč nestrpnosti je bilo vedno v meni. Kmetje pa so potrpežljivi ljudje. Delajo in se trudijo in čakajo na to, ali bo narava njihovo delo oplodila in poskrbela za to, da bo obrodilo bogat sad ali pa bo z enim samim udarcem toče ali mraza uničila ves njihov trud. Počel sem mnogo stvari v življenju, toda nikoli nisem bil kmet.« »Presedel se je, kot da je s to kretajo svojega telesa spremenil tok svojim mislim. Pogledal je proti njej, kot da hoče najti nekaj na njenem obrazu, kljub temi.« Zakaj pa pravzaprav pohajkujete okrog sami. Mislim, da je za ženo vaših let to dokaj brezkoristno početje. Kaj nimate nobene primerne družbe?« To vprašanje je ves čas pričakovala. Pravzaprav se ga je neke v kotu same sebe bala. Ni marala takšnih vprašanj. Silila so jo, da je brskala po sebi. Ni hotela brskati po sebi pred neznancem. Vendar pa ta mož ni bil več neznanec. Že je postajal del njenega današnjega dne. Odgovoriti mu mora pošteno in resnično, tako kot je res. »To je pa zapleteno, veste. Imam deklico. Moja je, kot sem jaz njena. Imava se neskončno radi. Ne kot mati in hči. Tudi kot prijateljici. In odkar imam njo, je v mojem življenju toliko lepote in sreče, da se mi na hipe zazdi, da je preveč za eno samo življenje. Pa vendar pridejo dnevi, kot je današnji, ki me zapolnijo s hrepenenjem po tem, da bi bil nekdo, ki bi bil močnejši od mene, dober in ljubezniv z mano, da bi me ljubil in varoval pred grobstmi in grdobijami, ki jih nosi včasih s sabo življenje. Vendar možki, ki sem jih doslej srečevala, niso bili tisti pravi. Bili so šibki, nemalokrat tudi strahopetni. Niso se mogli spopasti niti s to najmanjšo oviro kot je odnos do mojega otroka. Ko pogledam vase, se mi včasih dozdeva, da sem prezahtevna, da hočem preveč, za to moje življenje. Vendar pa potem, ko mislim naprej, vem, da temu ni tako. Moje želje so čisto človeške, saj vendar sleherni človek, pa najsi bo še tako neznan v svojem bivanju, išče ljubezen in želi ljubiti. Tako je tudi z menoj. Včasih sem žalostna in zamerim naravi, da me ni obdarila z lepoto in modrostjo, ki jo premorejo druge ženske, ki prav z lahkoto omrežijo tistega svojega moškega, ga vodijo skozi življenje po svoji poti ter mu niti za hip ne dovolijo, da bi bil tudi svoj. In razmišljanje o tem me je delalo nesrečno. Zdelo se mi je, da me je življenje opeharilo za marsikaj, ker mi ni v svoj mozaik vstavilo lepote. Potem sem srečala nekoga, ki je bil v mojem življenju le za hip. Samo srečala sva se. Nekje v moji notranjosti se je porodila toplina zanj, ki je nisem pričakovala, ker takrat od življenja nisem ničesar takega več pričakovala. Vendar nositi za nekoga polno malho topline še ne pomeni, da jo bo le — oni vračal, mar ne. In tudi od je ni. Pravzaprav, zakaj naj bi jo. Imam prijatelje, ki so mi znani in dragi ter vedo za moje sanje in želje. Vendar ne morejo z mano na počitnice. Živijo svoje (Nadaljevanje na naslednji strani)

Statistika na dopustu

Ne morem si kaj, toda statistika me je vsega prevzela, njej pripadam, za njo živim. Trdno mi sedi za tilnikom in ne morem se je rešiti niti v najbolj vročih pasjih dnevih in celo na dopustu mi ni dala miru.

Letos sem se pod močnim ženinim vplivom povsem samoiniciativno odločil, da pojdemo na morje. Nihče ni tej moji odločitvi nasprotoval. Po izplačilu vseh obrokov za pension je napočil dan potovanja. Celotna tričlanska družina se je znašla na avtobusni postaji in po temeljiti analizi sem ugotovil, da smo dosegli 100% udeležbo. V avtobusu nas je bilo 38 turistov in 7 tašč, gnečo pa sta povečala še sprevodnik in šofer avtobusa. Na vožnji smo se devetnajstkrat ustavili pred rdečim semaforjem, tri smo pa uspeli prevoziti brez posledic. Enkrat samkrat pa smo se ustavili pred spuščeni železniškimi zapornicami. Čas čakanja sem koristno uporabil za nekaj drobnih statističnih izračunov. Železniški prelaz je bil zaprt 7 minut pred prihodom vlaka in še nadaljnjih 5 minut po mimohodu vlaka. V tem času se je po obeh straneh zapornic nanizalo 37 osebnih avtomobilov, 9 avtobusov in en kombi z razbitim smerokazom. V vseh teh vozilih nas je bilo 518 potnikov. Od tega je bilo 28% otrok, v osebnih avtomobilih pa še dodatno 2,7% psov in 0,4% kanarčkov. V kombiju pa so bile dvakrat po dve gajbici zelene solate, v tesni kabini pa so se stiskale okoli šoferja tri silno prikupne avtošoperke. Vlak, ki je sila počasi prižagal po progi, je štel poleg lokomotive še dva potniška in en tovorni vagon, v katerih je bilo vsega skupaj dvanajst ljudi in trije uniformirani železničarji. Iz tega sem sklepal, da imajo potniki v vlaku natančno 25% strokovnega spremstva.

Prevozili smo sedemnajst cestnih križišč, od katerih pa troje križišč sploh niso razkopavali. Po 256 minutah vožnje smo prispeli na cilj — večji turistični kraj, ki je poleg 4 hotelov imel še enajst ostalih gostinsko-piratskih objektov.

Redno smo zahajali na vrt sosednje restavracije, ki je imela 32 stolov, od katerih je bilo 24 stolov še kar uporabnih in s preprosto računsko operacijo sem ugotovil, da je to natanko 75% vseh razpoložljivih sedežnih kapacitet.

Natakar se je gibal s hitrostjo 0,8 km na uro. Če pomislimo, da bi v dobrih 39 urah premeril ves Rokavski preliv, kar pa ni malo, mu torej ni bilo kaj očitati. In prav ta natakar je v enem večeru izgovoril poprečno 155 besed in to: 29-krat plis in 29-krat tenkju, 61-krat bitšen in 3-krat dankešen, 32-krat nemamo in 1-krat fala (verjetno pomotoma).

Omisla je bila stalna in tako sem z vso statistično pedantnostjo ugotovil, da je »ajne familia« poleg naše mize popila v enem tednu osem steklenic kisle vode in en konjak, ker je postalo gospodu slabo, ko je plačal v lahkomišelnosti naročenega zubatca.

Pri sosednji mizi pa je vsak večer popila tričlanska klapa — dva Perota in en Mate — poprečno po 11,9 litra dalmatinca, s čemer so znatno pripomogla k boljšemu vsakodnevnemu izkupičku. Na mali tržnici so poprečno dnevno prodali 23,5 kg mešanega sadja, za kar so iztržili približno 35,6% več, kakor pri nas doma za isto blago. Rib so prodali poprečno dnevno 3,08 kg, kar pa je z ozirom na bližino morja dokaj lep dosežek.

Pri planiranju stroškov nisem upošteval takse za vsakokratno kopanje. (Pozor: kopališna taksa je nekaj povsem drugega kakor turistična taksa!) Skesano priznam, da sem trikrat skrivaj zlezal v morje, ne da bi za to posebej plačal. Turisti pa, ki so se z motornimi čolni izkrcali le tri metra od nas, niso plačali niti fیکا, ker inkasant ni znal njihovega jezika, oni pa ga pri najboljši volji niso mogli razumeti, kaj jim hoče povedati s tem, ko kaže na svojo inkasantsko torbo. Spričo take situacije je pač izostal 0,8% prispevek kopališne takse.

Z dvajsetodstotnim prekoračenjem voznega reda smo se vrnili domov. Vsa razpoložljiva sredstva smo — kot je pri nas že običaj — izkoristili 150-odstotno. In sedaj je do drugega dopusta pred menoj 2.000 ur dela, 2.460 ur spanja, 2.650 ur ostalih opravkov in — 1.650 ur za statistiko...

Stane Lovrenčič

Spet novo odkritje?

»ZABAVNIK« je v številki 1337 z dne 12. 8. 1977 v svoji rubriki »ali ste že slišali« objavil vest, ki naj bi dokaj vznemirila vse živeče grafičarje. Objavljeno je bilo, da je premične črke izdelal kitajski kovač Pi Čeng že leta 1041, torej precej pred Gutenbergom in drugimi evropskimi tiskarji. Črke je izdelal iz lesa in z njimi nadomestil lesene in kamnitne plošče, s katerimi so do takrat tiskali Kitajci.

KOMENTAR: Če je Kolumbo moral preboleti, da ni on prvi odkril Ameriko, bo pač moral še Gutenberg priznati, da ni prvi odkril premične črke! (Lovro)

Izdelali so pisalni stroj, ki dela popolnoma neslišno. Zdaj že nekaj mesecev brezuspešno iščejo strojepisko, ki bi imela enake lastnosti... (Lovro)

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

življenje. Zato pohajkujem sama, ko moja deklica spi, ker je lepota narave tista, ki mi tako neskončno mnogo pomeni, hodim gledat morje in reke in drevesa. Morda tudi za to, ker mislim, da z mano ni nekaj tako v redu, kot je z drugimi ljudmi. Nikoli nisem sanjari o avtomobilu in veliki hiši ali čem podobnem. Vedno sem sanjari o otrocih in smeju. Želela sem si imeti veliko otrok. Škoda, da moje življenje teče, kmalu bom lahko rekla, da se izteka, pa temu ni tako.

Sanjarjenje

Ko je umolknila, je zavladala med njima tišina. Slišalo se je samo njuno dihanje in glasovi, ki so prihajali od daleč v njun molk. Potem se je on presedel, kot da mora z nečim prekiniti to tišino in počasi rekel: »Nisem pričakoval takšnega odgovora. Mislim sem, da boste govorili nekaj o nesrečni ljubezni in morda celo malo pojokali. Zmedli ste me. Pravzaprav je z vami življenje še preveč darežljivo. Redki so ljudje, ki se svojega stanja, da temu tako rečem, tako trezno zavedajo. Jaz tega nisem znal nikoli posebno dobro. Vedno sem se veliko pritoževal. Res je bilo v mojem življenju veliko hudega. A danes dobro vem, da ni bilo nič hujše ali pa celo manj, kot je bilo to v življenjih drugih ljudi. V tistih časih je pač bilo tako. Danes je fizičnega trpljenja manj. Zato pa je veliko trpljenja drugačne vrste. Včasih so temu rekli »fantaziranje«. Danes je to težava, ki tare skoraj vsakega izmed nas. Vsi bi radi živeli polno, pametno in nekateri celo koristno življenje. Vendar pa to vse na žalost ne gre v ta čas, ki nam je za življenje odmerjen. Navadno doživimo po vsakega čisto malo. Potem se nam pa čas izteče. Vi tega še ne čutite tako močno, ker imate občutek, da je pred vami še čas in da boste že nekako nadoknadili, z morebitno srečo seveda, izgubljeno. A jaz ne morem več misliti tako. Jaz lahko razmišljam samo o tem, ali je bilo moje življenje slabo ali dobro. Ti dve besedi ne označujeta vsega tiste Morda bi bilo bolje, da rečem koristno kot dobro. Vendar menim, da je to približno isto. Sicer pa ne misliha več na to. Popijva še nekaj tega vina. Dobro nama bo delo. Mogoče bodo potem vsaj ta večer misli bolj vedre, mar ne?»

Gledala ste v noč pred sabo in poslušala kot da bosta zdaj, zdaj zaslila od nekod iz teme odgovor na vsaj vprašanja in trditve, ki sta jih izrekla. Bila sta neznanca, ki sta dihala zrak poletne noči skupaj, kot da bi se poznala že celo življenje.

Pa vendar sta se njuni življenji sešli samo za hip, za hip poletne noči, ki prinaša s sabo sanje o prihodnjih dneh in o preteklosti, ki so vedno lepe, kot da bi bile prve. Govorila sta še o obeh vojnah, ki ju je preživel Tinče, o ljudeh, ki ne spoštujejo življenja otrok in mater, ki žive sami, o modrinah neba, o zelenih gozdovih in lepoti, ki jo nosi sabo jasna poletna noč. Pogovarjala sta se še naslednji večer, saj sta postala prijatelja — on, ki je razmišljal o življenju, ki je bilo za njim in — ona, ki je sanjari o življenju, ki bi lahko bilo pred njo. Bila sta samo dva iz množice, ki mislijo in razglablja o podobnih rečeh, vendar nista niti za hip mislila, da sta edina.

Dora Rovere

ROTIČER paezije

IZPOVED

Preprosto bi ljubezen, rada doživela, da bi v njej resnično zaživela.

Tako kot v njej žive ljudje, ki jih srečujem vsak dan, mimo grede.

Moj moški bo poznal vse misli mode, iz vsake kretnje stavek znal razbrati, in vedel bo za vse — kar mu hočem dati — in vedel bo da rada bi bila še mati.

Samo še to ljubezen bi želela doživeti, nič ne dè — če koj nato mi je umreti...

Dora Rovere

Danes je čudovito modro nebo.

Sonce prede pajčevine svojih žarkov med zelenimi listi dreves.

Nekje žvrgolijo ptice. Sreča je gledati vso to čudovito lepoto, — življenju sem hvaležna za vse to.

Dora Rovere

ZEMLJA, PLAMEN IN PUNTARSKA PEST

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Krepko povezana ter presenečena sta stala v Tahijevi dvorani sobi in svojim očem nista prav mogla verjeti, da se nahajata pred najbolj razvplitim in tiranskim graščakom.

»Ušiva tolovaja, kako sta si drznila klatiti se po mojem gospostvu; vedite, da sem jaz tu bog in rabelj!«

»Putujeva na pogajanje v Travnik k nekemu turškemu velikašu ter sva po nerodnosti zabredla v vaše gospodstvo.«

»A tako, lopova predzna, potujeta k Turkom, med potjo pa plemenitemu loveku zavijeta vrat, ukradeta denar in še priporočilo, da bi se lahko brez skrbi klatila po deželi!«

»Gospod grof, krepko in grdo se motite, to priporočilo mi je osebno dal podpolkovnik Tomislav Kraljič — ali kot mu pravijo, baron Osat, da bi lahko čimprej in čimbolj varno prišel na Turško stran.«

»No, recimo, da je res tako, o čem se bosta pogajala?«

»Kot veste gospod grof — je baron Osat izbojeval veliko zmago nad Turki. V tej bitki mu je poleg bogatega plena, padel v roke znameniti turški poveljnik janičarjev, Mehmed Sokolović. Podpolkovniku je bilo takoj jasno, kako dragocen ujetnik je to. Počakal je nekaj mesecev, da so si Turki ohladili bes in jezo, da jih je zaskrbelo, kaj je s poveljnikom. Pred nekaj dnevi me je baron poklical k sebi in ostro ukazal: »Greš v Travnik na pogajanja in glej, da dosežeš čim višjo ceno za Turka!« Za spremstvo mi je dodelil tega bradača, ki je iz tistih krajev doma.«

Tahi je stopil bliže, srepo premeril bradatega Bojana, pobral z mize pismo, ga zavil v svitek in skoraj prijezno vprašal: »Kaj pa sta vidva, da vama je podpolkovnik zaupal nadvse nevarno in tvegano nalogo?«

»Uskoka stotnika Kneževića.«

»Tu imata pismo ter dobro opravita svoje delo.«

Pristopila sta stražarja, ju razvezala in molče pospremila do grajskih vrat. Po divjem galopu sta konja prešla v rahel drec in Črni je prišel do besede: »Klenovšek, iz kaše si naju izvlekel kot kak kralj Solon in Tahi je kar zelenel od zavisti, ko si pripovedoval o baronovem bajnem zakladu.«

Stotnik je molčal, v srcu je bil velik in turoben boj; preslišal je Bojanovo laskanje. Južni sneg, ki je čez noč zamrznil, je enolično rskal pod kopiti. »Sedaj mi je jasno — zakaj si me gnal na to drzno ter tvegano pot in zakaj mi nisi hotel odgovoriti ne doma in ne prejle. Bolj ko razmišljam, bolj se mi vsiljuje misel, ki ti ne bo po godu — brat stotnik.« Klenovšek se je zdrznil, srepo premeril Bojana in končno nervozno ter užaljeno dejal: »Bojan, če ne zmoreš te poti, lahko greš kamor te je volja.«

»Karli! Kaj te je pičilo, razburljiv postajaš, pomiri se in počakaj, da ti povem — to kar mislim — potem pa mi priporočaj, da naj grem kamor me je volja; seveda če še boš takih misli. Občutek imam, da bova morala opustiti tvojo zamisel in namesto v Stubico, jo raje zavijva k najinemu zaupnemu prijatelju Hurčaku. V srcu čutim, da morava vsak nadaljnji korak tehtno premisliti ter, da nama v tem hipu lahko največ koristi nasvet sela Hurčaka iz Jelendola.«

Molk. Rskanje snega in spet molk. »Bojan, oprostí za nerodno misel, prav imaš — greva v Jelendol.«

Po stranskih gozdnih poteh sta obšla vas in v Jelendol prijezdila z nasprotné smeri. Spuščal se je prvi mrak; po prostranih valovitih zagorskih poljih se je leno vlačila zopna decembarska megla. Nad bornimi, s slamo kritimi hišami, se je sukljal dim in se počasi stapljal s sivo meglo, ki je z mrakom postajala vse gostejša.

Na Hurčakovem dvorišču razjezdita; Bojan ostane pri konjih, Karli pa stopi v hišo. Srečata se dva topla pogleda, stisneta se dve bratski roki. Stotnik Klenovšek v skopih besedah razloži vzrok prihoda. »Prišla sta kot naročena, nocoj nekaj pred polnočjo se pri meni sestaneta ključavničar Šterc iz Planine, ki bo vodil punt na Kozjanskem in najbližji Gubčev sodelavec Pasanec. Hurčakove besede so pregnale moreče misli, ki so zagrinjale Karlijev obraz.«

Veliko je že slišal o Pasanecu, da je moder in preudaren mož ter da Gubec zelo ceni njegovo mnenje; predvsem pa je znan po tem, da neverjetno dobro pozna razmere in odnose med grajskimi. Zelo močno se je vtisnila v stotnikovo srce Pasančeva misel: »Nasprotniku je treba videti v dušo.«

Hurčak je odšel na dvorišče k Bojanu in mu pomagal spraviti konje v hlev.

Dragica je zamišljenega Karlija povabila za mizo ter mu postregla z žganjem, nato pa mu zaupno dejala: »Nocoj bo pri nas veselo. Mama je povabila sosedova dekleta k nam na prijeto. Pravi, da je to storila zaradi nepoklicanih ušes, vsak bo pomislil, da imamo družinski praznik.«

»Vidim, da tvoj oče ni samo dober puntarski sel, ampak da ima pomembno vlogo v samem vodstvu punta. Pa še nekaj me zanima. Kaj pa rečejo sosedova dekleta za Pasanca in Šterca?« »Puntarski stotnik si — in glej ga fanta kaj še ne vel Pasanec je očetov dalnji sorodnik, Šterc pa je mami bratranec«, prijazno in s kančkom ponosa odvrne Dragica in pri tem se tako toplo in milo zazre v Karlijev obraz, da ga oblije rdečica.

Črnemu Bojanu, ki je ravnokar vstopil ni ušla stotnikova zadrega. Med smehom je pikro pripomnil: »Ne samo za barona Osata, tudi za mlinarjevo Marjetko bo nekaj ganljivih novic.« »Daj mi mir s tem baronom, imam ga že čez glavo dovolj« preteče dé Karli in olajšujoče doda: »komaj čakam, da pride Pasanec, bom vsaj končno vedel pri čem sem«. Po teh besedah bliskovito vstane, stopi k Bojanu in mu v uho sikne: »Pusti Marjetko pri miru — tako se bojni tovariš ne obnaša!«

V hiši je postajalo vse bolj veselo. Klenovškov mrki obraz se je postopoma odtajal in sčasoma zadobil prijazen in sproščen izraz. Dekleta so občudovala Bojanovo, kot oglje črno brado in mu laskale, da ima lepšo kot kralj Matjaž.

Okrog polnoči vstopita v hišo Pasanec in Šterc. Po pozdravu besedovanje za hip zamre, sčasoma pa se veselo razživi kot, da se ni nič zgodilo. Gospodinja jima postreže s skromnim prigrizkom in žganjem, pridruži se še Karli in Bojan. Napočil je dolgo pričakovani trenutek. Oče naroči Dragici naj reče dekletom, da kakšno zapojo, nakar prisede k možem ter Pasanecu in Štercu bežno razloži vzrok prihoda stotnika in Črnega s Kranjskega.

Pasanec se zazre po omizju in kot da bi tehtal vsako besedo, počasi in preudarno spregovori: »Zelo dobro in razumno sta ravnala, da sta se ustavila v Jelendolu. Res pa je, da je današnjemu srečanju botrovalo srečno naključje — upajmo, da nam bo sreča še večkrat naklonjena. Stotnik Klenovšek, točno mi opiši srečanje z baronom Osatom in grofom Tahijem, da bomo potem družno izluščili bistvo stvari.«

Klenovškova pripoved je napravila močan vtis. Šterc in Hurčak sta zamišljeno zrla predse. Pasanec je še nekaj časa bobnal s prsti po mizi in napeto razmišljal, čelo se mu je orosilo, končno je spregovoril: »Vražjo srečo sta imela, da sta odnesla celo kožo iz Tahijevih rok, Kranjci premalo poznate tega nevarnega in samopašnega graščaka. Res sta s tem dejanjem pozornost obrnila drugam, toda sedaj vaju Osatove in Tahijeve oči spremljajo na vsakem koraku. Iz te zagate pelje samo ena pot in to v Travnik in ne v Stubico. Bratje, podpolkovnik Tomislav je iz gole previdnosti zamolčal, da je Mehmed Sokolović sorodnik »velikega vezirja«, to pa je — kot vsi vemo — drugi mož na turškem dvoru. Pred vama, draga brata, je izredno nevarna in naporna pot, da pa ne bi nihče posumil zakaj sta se ustavila v Jelendolu in da bosta zanesljivo opravila poslanstvo, dobila za sopotnika prebrisanega, bojevitiga in drznega tovariša, hajduka Vasilija Vukoviča, ki pozna pot v Travnik, bolj kot lastno malho. Bojna tovariša, brata, kar bom vama sedaj povedal pa je za vaju in za Vukoviča — življenskega pomena.

Ko se boste vrnili iz Travnika, oddajte sporočilo o pogajanjih s Turki — kontesi Elizabeti Gallovi, hčerki gospoda Brežiškega. Na izid pogajanj čakata kot dva risa — Tahi in Tomislav. Kontesa pa je prijateljica obeh gospodov in ju bo z veseljem obvestila. Vi trije se nato takoj na skrivaj razidite in vsak zase pride nemudoma v Jelendol.«

(dalje prihodnjič)

MALI

Tudi to je inovacija

maš amouček

Moji vtisi na prvem delovnem mestu

Že med poukom sem se odločila, da bom v času počitnic odšla na prakso.

Prišel je petek, moj prvi delovni dan. Bila sem zelo nestrpna. Strah me je bilo, ker nisem vedela, kje bom delala. Moj strah je bil zaman, kajti delavci so me zelo lepo sprejeli. Hitro sem se vživela v novo okolje, kar ni vedno moja navada. Že prvi dan sem dobila naloge, ki sem jih morala izvršiti. Delo me je veselilo, zato sem naloge izvršila z veseljem.

Dnevi so hitro minevali in zdaj je že zadnji dan moje prakse. Rada se spominjam prvih dni, ki sem jih preživevala v tem oddelku. Rada se spominjam, kako sem spoznavala vedno nove stvari, se vedno več naučila. Iskreno lahko povem, koliko novega sem spoznala, koliko novega sem se naučila. Ni mi

žal, da sem se odločila za prakso, čeprav sem izgubila mesec počitnic. V šoli bom rada pripovedovala o svojem delu.

Šele zdaj, ko se bliža konec mojega dela, šele zdaj lahko naštejemo, kaj vse sem pridobila na praksi. Naučila sem se risati na matrice, izpopolnila sem svoje pisanje na pisalni stroj, spoznala sem fotokopirni stroj in kar je najbolj važno, spoznala sem nove ljudi, premagala svoj strah pred vsem kar je novega, nepoznanega. Vsi ljudje, ki sem jih srečala, s katerimi sem delala, so bili prijazni. Tako sem se lahko hitro prilagodila na novo okolje.

Čeprav je bilo lepo, sem vesela, da je praksa konec. Rada bi imela počitnice, dolgo spala in uživala v brezskrbnih dnevih, ki pa bodo hitro minili. Petra Žohar

Prav prijetno se je pošalil v tem prispevku eden izmed mladih dopisnikov. Sestavil je kaj nenavaden račun za kanarčka, medtem ko so bili rejniki kanarčka na dopustu. Pa si ga oglejmo!

Račun

za dobo od x t. m. do x enega drugega m.

Naslov: Marija, Helena, Gogo.

Predmet: Račun za Gogo.

Stanovanje: 1,5 Ang. Mark.

Voda: 30 starih nemških jurjev.

Hrana: 0,003 fr. Dolarjev.

Zrak:

Podihal je 11,99 m³, kar zneso 11,99 ameriških Šerlingov.

Dretje: Drl se je tako nečloveško, da je vsem uničil vse živce. To zneso 13 jugoslovanskih dolarjev.

Izleti in bivanja zunaj kletke: 1 sek 0,000002 ruskih šilingov. Skupaj: 165496312600 sek. t. j. 1 ruski šiling.

Čiščenje kletke: 0,00 švabskih lir (Kletka ni bila nikoli spucana).

Račun je plačljiv takoj ali nikoli, sicer zaračunamo 100 % zamudnih obresti.

Reklamacije upoštevamo samo, če je z računom vse v redu.

Garancijski rok za papir 2 min. po prevzemu.

Podpisani xy potrjujem, da se račun v celoti ujema z mojim oderuškim značajem.

Tel.: 00-000

Podpis: YX

Moj rodni kraj

Pod zelenim hribom,
v tihi dolini
moja rodna vas leži.
Ljubko je njeno ime,
za Drago, kličemo jo vsi.

Pozabljena sredi doline.
Po stari čenici leži.
Tihe in mirne so hiše okrog nje,
za njo prelepo Sorško polje.

Daleč od vzhoda, pa tja do zahoda,
pšenična polja razprostirajo se.
Drobne žanjice, sklanjajo se na zlato klasje
in veselo pobirajo plod,
ki želele so si ga vse leto.

Tam, sredi vasi bister potoček hiti,
matere race po njem svoje družine peljejo.
Daleč, na koncu tega potoka, dekle stoji,
zadnjikrat ozira se v svoj rodni kraj,
saj pot vodi jo v daljni tuji kraj.

Pogled ji beži na hišico iz lesa,
ki samotna na hribu kraj vasi počiva;
v njej preživela je mladostne dni,
a sedaj, sedaj odhaja in se ne vrača.

OBČINA X
DAVČNA UPRAVA
(hehehehehe)

Opomin

Po stanju vašega računa
dolgujete naslednje zneske:

Dolžni znesek:

1,5 ang. DM
30 nemških jurjev
11,99 am. šerl.
13 jug. \$
1 rus. šiling
0,00 švabskih lir

Ker pa račun ni bil plačljiv
tako in tudi ne bo nikoli, zaračunamo vsak dan 100 %
zamudnih obresti. Skupaj:
800 % zam. obr.

Dolžni znesek:

12 ang. dm.
240 nemških jurjev
95,92 am. šerl.
104 jug. \$
8 rus. šilingov
8,0,00 švabskih lir

Lahko plačate tudi več, nikakor pa ne manj!

Prosimo vas, da še enkrat pred smrtjo plačate navedeni dolg:

a) z 800 % zamudnimi obrestmi (283847173. člen zakona: moja beseda je zakon!)

b) z 0 % (enominutnimi ali doživljenjskimi) obrestmi, ki se računa zaradi neuničljive sle in pohlepa po denarju, ki mi je prirojen (2402. čl. zakona o naših oderuških sposobnostih, Uradni list XYX št. 00/00)

c) metrina od pisalnega stroja do vas in poraba papirja.

Če v navedenem roku ne poravnate dolga z obrestmi in stroški, bomo k vam poslali našega uslužbenca Joea Stiskača, ki iz pomarančne lupine iztisne pol litra oranžade. Načelnik XY

Nekako smo nabrali gradiva za vašo stran. Sila skromni ste mladi v svojem pisanju. Upajmo, da bo tokrat malo boljše. Predlagala bi vam, da si za prihodnjo temo izberete kakšen dogodek iz NOB, morda kaj o domovini. Morda je že bil kdo kdaj v pionirski delegaciji, ki je obiskala tov. Tita ali kaj podobnega. Naša prihodnja številka bo namreč izšla pred 29. novembrom. Prispevke nam pošljite do 5. novembra 1977 v Uredništvo Našega Aera. Janja Završnik

Naš intervju

Letošnje mladinske delovne brigade tako na Kozjanskem, Kožbani, Goriškem, v Slovenskih Konjicah, Brkinih končujejo s svojim delom, oziroma so že končale. Za njimi so ostali kilometri novih ali obnovljenih cest, vodovodov, telefonskega in električnega omrežja. Pozabljeni so vsi napor, zacepljeni krvavi žulji, ostali pa so spomini — predvsem lepi in na novo so stikane vezi prijateljstva.

V Sloveniji je sodelovalo na sedmih MDA 3.000 mladih iz vse Jugoslavije, opravili pa so 500.000 delovnih ur v vrednosti nad 20 milijonov dinarjev.

Na triindvajsetih letošnjih zveznih mladinskih delovnih akcijah pod skupnim nazivom »ORA 77« širimo Jugoslavije pa je sodelovalo kar 27.000 mladincev prav tako iz vseh krajev države, ki so bili razvrščeni v kar 500 brigad. Gradbišča so bila odprta od Kozjanskega do Splita, Sutjeske, Kozare in še in še...

Upoštevač še vse regionalne mladinske delovne akcije širom Jugoslavije je letos trikratni brigadirski »zdravo« vzkliknilo blizu dva milijona brigadirjev. Eden izmed njih je bil tudi dvaindvajsetletni VINKO ŽNIDAR, ki je na zvezni akciji

— Vinko prosim te, da se mi na kratko predstaviš!

»V Aeru sem zaposlen malo časa. Od januarja letos, v obratu jasnit«.

— In kolikokrat do sedaj si sodeloval na MDA?

»Letos sem bil tretjič. Sodeloval sem na akcijah pri Makarski, v Jurklostru pri Celju in letos blizu Splita.«

— Letos si bil blizu Splita. Kaj ste pa tam delali?

»Kraj, kjer smo bili, se imenuje Dicmo. Je 20 km oddaljen od Splita. Gradili smo vodovod za majhno naselje Dugo Polje. Sodeloval sem v drugi izmeni v brigadi »Pet narodnih herojev«, ki smo jo sestavljali mladi iz Doboja, Čuprije in Celja. V tej brigadi nas je bilo 65 brigadirjev.«

— In kako poteka delovni dan brigadirjev?

»Disciplina in red sta v brigadah precej vojaški. Vstajali smo ob pol štirih zjutraj, po jutranji telovadbi in zajtrku smo se odpravili na delo na traso. Kopali smo jarke, in sicer vse ročno, brez pomoči strojev. Delo je bilo težko, ker je bila na vrhu le tanka plast zemlje, spodaj pa kamenje in skale. Jarek je moral biti globok od 1,60—1,80 m ter širok približno 1,20 m. Kar precej, če odkopavaš samo skale. Do dvanajste, oziroma ene ure popoldne, smo delali, nato pa smo imeli kosilo. Popoldne je bil čas za ostale dejavnosti.«

— In katere so te dejavnosti?

»To so najrazličnejše športne aktivnosti, razni krožki. Lahko smo opravljali tudi izpit za čolne, sodelovali v modelarskem in foto krožku. Seveda pa je bilo med nami največ zanimanja za razne športe, lahko smo opravljali tudi izpit za rokometnega sodnika.«

— In kako ste zaključili dan?

»Imeli smo najrazličnejše kulturne prireditve. Nastopali so recitatorji, obiskali so nas razni ansambli ali pa smo zavrteli kar gramofon. Večerne prireditve so bile tudi naša edina vez s prebivalci teh krajev. Ob 22. uri je sledil počitek.«

— V brigadi si postal dvakratni udarnik. Kaj to pomeni?

»To je pohvala za delo. Pomeni, da si delal boljše kakor ostali. Poleg mene je bila še dvakratna udarnica tudi neka brigadirka. Naša brigada je bila na 3. mestu po delavnosti, postali smo šestkrat udarniki. Sicer pa je bilo težko, kdor ni navajen takšnega dela, se temu privadi le z velikim trudom.«

— Ob koncu bi te še prosila, da mi poveš, kaj pomeni mladinska delovna akcija za vse mlade, ki sodelujejo pri njih (kaj pomeni za družbo že tako vemo)?

»To je priložnost za sklepanje prijateljskih vezi. Brigada pomeni srečanje z redom, dis-

ciplino in kolektivnim življenjem. Ves čas imaš izpolnjen dan. Sicer pa je disciplina izredno ostra. Zgodilo se je, da so poslali domov celo brigado — pa ne našo, ker so šli vedrit med dežjem.«

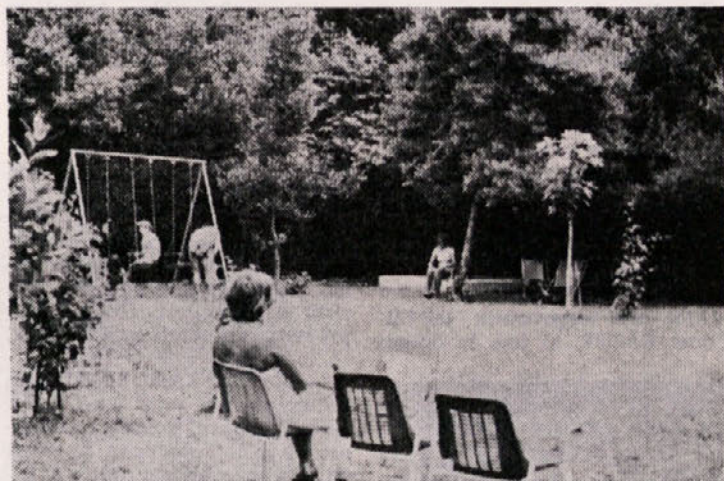
Tako in toliko je povedal Vinko Žnidar. Zares velikega pomena so vse delovne akcije naše mladine in žal nam je lahko vsem tistim, ki nismo okusili brigadirskega življenja.

Janja Završnik

Spomin na počitnice

VELIKI LOŠINJ mnogi od Aerovcev dobro poznamo, saj imamo tam počitniški dom, ki nam vsaj tri mesece v letu nudi počitek pod svojo streho. Tako je bilo tudi letos. Žal pa dom ni bil vsekozi popolnoma zaseden. Z veliko truda pa smo letos tudi dobili osebje, ki je za vse počitničarje, vsaj po mojem mnenju, res dobro skrbelo.

Letos smo naredili v samem domu nekaj prenovitvenih del. Tako je bila prenovljena jedilnica, ki je sedaj res lepo urejena. Nekaj sprememb je tudi na vrtu, kjer pa bi bilo dobro, ko bi postavili še več klopi. Rusko kegljišče je nudilo zabavo in rekre-

acijo za staro in mlado. Žal pa smo pogrešali (nekateri) mizo za namizni tenis, ki je letos ni bilo kam postaviti, ker so prostor, kjer je bila postavljena lani, preuredili v sobe za osebje.

Vendar pa je Lošinj, majhno obmorsko mesto, tako prijeten, da se bo še marsikateri izmed nas tudi prihodnje leto odločil dopust preživeti v njem.

TOZD Kemija Šempeter: Narodna zaščita

Po Zakonu o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah so navedene naloge, pravica in dolžnost delovnih ljudi in občanov, ki jih opravljajo v tako imenovanih enotah narodne zaščite po posebnem načrtu. Načrt delovanja naše narodne zaščite, ki jo je naš delavski svet ustanovil v juliju mesecu, pa je v pripravi in mora po predpisanem zakonu biti v skladu z varnostnim načrtom. Za izdelavo varnostnega načrta pa trenutno pripravljajo vodje organizacijskih enot ter DPO ocene varnostnih razmer na svojih področjih. Odbor za ljudski odpor in družbeno samozaščito (kratica OLO in DSZ) bo pripravil na osnovi vseh ocen osnutek varnostnega načrta in načrta delovanja narodne zaščite v več stopnjah glede na oblike, obseg in potrebe zavarovanja v mirnem obdobju, v izrednih razmerah, v neposredni vojni nevarnosti ali v vojni.

Končno bo načrt potrdil delavski svet.

Omenili smo že, da je delavski svet že ustanovil enoto narodne zaščite, ki ima po 27. členu omenjenega zakona naslednje pravice in dolžnosti:

— ugotavljati istovetnost neznanih oseb znotraj organizacije ali v bližini naših objektov;

— preprečevati nepooblaščenim osebam vstop v določene prostore, dostop k določenim objektom oz. jih prisilno oddaljiti;

— zadržati osebo, ki je bila zalotena pri kaznivem dejanju ali poizkusu povzročitve škode, do prihoda pooblaščenih delavcev pristojnega državnega organa, ki ga o tem nemudoma obvestijo;

— pregledati osebo ali vozilo, če sumijo, da prikriva ukradeni predmet ali napravo, ali da ima predmet ali napravo, ki bi lahko ogrozila varnost ali povzročila škodo;

— izvrševati druge naloge, določene v samoupravnem splošnem aktu TOZD-a, v skladu (Nadaljevanje na 8. strani)

blizu Splita postal **dvakratni udarnik**. Če je velik uspeh, zlasti še, ko povem, da se je za brigado moral odločiti izredno hitro, v enem dnevu, potem ko je sodelovanje odpovedala Gordana Žužul.

Ko ga pogledaš na hitro, ob prvem srečanju, se ti zdi nekaj neverjetnega, da je s svojim delom pokazal toliko, da je dvakrat prejel odlikovanje. Njegove roke, ki še vedno kažejo sledi žuljev, pa povedo svoje. Malo negotovo začne svoje pripovedovanje, na vprašanje pa odgovarja mirno in zbrano, ve, kaj želi povedati. Na ustnicah pa ves čas leži nasmešek, kot bi hotel povedati: »Saj se v ničemer ne ločim od ostalih brigadirjev.« Sicer pa je na moja vprašanja odgovarjal takole:

PREDSTAVLJAMO VAM

Tokrat smo se člani uredniškega odbora odločili, da vam predstavimo poklic — ŠOFER, oziroma kakor imamo pri nas naziv voznik osebnega vozila ali voznik tovornega avtomobila s prikolicco.

Kaj je glavno delo voznika?

Odgovarja za tehnično izpravnost avtomobila (katerega pač vozi) ob vsakem času, za točnost predanega oz. prevzete blaga, odgovarja pri prevozu lahko vnetljivih tekočin, voznik osebnega vozila pa tudi za varnost oseb, ki jih prevaža. V njegovo delo spada tudi kontaktiranje s strankami, organizacija dokumentov za dvig tovora na podlagi naročilnice.

Sicer pa, stopila sem kar v naš avtopark in se pomenila s šoferji o njihovem delu, težavah in problemih.

Moj prvi sogovornik je bil Franc ČATER, ki ima že dolgo

— Šoferji moramo biti redno na delu že pred šesto uro, da pregledamo in pripravimo avtomobile na vožnjo. Jaz vozim na različne vožnje. Npr., če peljem v Zagreb imam naloženega blaga tudi za 6—10 strank. Takoj ko je tovor naložen, odgovarjam zanj jaz. Skrbeti moram, da se kaj ne poškoduje. Sicer pa sem najdlje vozil, ko sem upravljal še osebni avto in sem peljal do Črne gore. Vsak dan smo prevozili do 600 km. Sicer pa se moramo šoferji naučiti vseh mogočih stvari. Biti moramo potrpežljivi, vzdržljivi, obzirni do drugih udeležencev v prometu, do potnikov v avtu...

— Slavko ZAGORIČNIK je bil dolga leta tudi sam šofer. Nato je končal srednjo prometno tehnično šolo, tako je sedaj na delovnem mestu vodja avtoparka. On se tudi največ srečuje z organizacijskimi težavami pri prevozu blaga, ki mi jih je rad obrazložil.

— Največja težava pri nas je, da vse potrebe po prevozi prihajajo sproti k nam takrat, ko posamezna skladišča in oddelki gotovo uslugo želijo imeti. To mora seveda biti takoj izvršeno. Tako je pri nas nemogoče, da delo planiramo vnaprej. Ponašajo niti do sedme ure zjutraj šoferji ne vedo, kakšno delo bodo opravljali. Pošiljke prihajajo še tekom dneva, tako da voznike, ki delajo v bližini Celja, še velikokrat pošljemo na druge

območju Slovenije in delno Hrvaške. Blago je za več strank, tudi 6—10 naenkrat. Tako npr. pelje 4 tonski tovornjak v Zagreb (v Ljubljani še nekako gre) in predno vse razloži, ga stane dosti časa in truda, zlasti ko razvažajo neskončne obzace, saj so računski centri po navadi visoko in tako ostane blago nezavarovano. Poleg tega pa pri tem tudi največkrat morajo nepravilno parkirati in jih zato preganjajo miličniki. To je zelo utrudljivo, šoferji postanejo napeti in utrujeni, zato smo ravno sedaj naredili pri relacijah rotacije. Sedaj pa planiramo za prihodnje še spremljevalca šoferja za takšne vožnje.

Srečujemo se tudi vsakodnevno s problemom, da so naročila

večja kot naše možnosti, zato tudi koristimo usluge »Prevoznikstva« Celje.

Že sedaj, ko nas je 22 vsega osebja, nas je premalo. Poleg tega so tudi neurejeni garderobni prostori, sanitarije. Potrebe rastejo iz dneva v dan. Proizvodnja je vsako leto večja, zato moramo temu slediti tudi s prevozom. Moram še povedati, da v veliki večini primerov za nas ni prostega časa. Vedno moramo biti na razpolago. V soboto in nedeljo pa vedno dela vsaj 1/4 voznikov. Sedaj smo tudi že toliko sposobni, da sami vozimo surovine za proizvodnjo iz tujine. To je vsekakor še najhitrejša dobava, pa tudi proizvodnji tako pomagamo.

Inovacije

Tokrat bi vas želeli seznaniti z vsemi koristnimi predlogi in izboljšavami, ki so bile posredovane razvojno-tehničnemu sektorju v letošnjem letu in jih je komisija za razvoj že rešila.

Te predloge so posredovali:

- Banič Alojz (DSSS) — izboljšava na zavijalnem stroju MAF, prejel je nagrado 3.500 din
- Gajšek Ludvik (TOZD Grafika) — istočasni natisk vrečke po prednji in hrbtni strani (nagrada 5.000 din)
- Babovič Mirko (TOZD Grafika) — snemalni barvni valj prenosnik na stroju Schober (nagrada 5.650 din)
- Zimšek Milan (TOZD Kemija Celje) — izboljšava na avtomatskem zavijalnem stroju DRENT (nagrada 2.000 din)
- Bajc Andrej (TOZD Grafika) zlata kaširana Alu folija (nagrada si delijo trije člani — Bajc 1.050 din, Pukl 1.312 din, Lipovšek 252 din)
- Blazinšek Mirko (TOZD Kemija Celje) — izboljšava na regalnih dvigalih DEMAG (nagrada 2.184 din)
- Belcer Borivoj (TOZD Grafika) — adjustaža športne stave po 100 v pasici (nagrada 5.000 din)
- Hauptman Marjan in Jarh Dušan (DSSS) — sprememba teh. in osnovnega papirja za proizvodnjo enkratnega karbona (nagrada 5.000 din)
- Ropotar Martin (TOZD Grafika) izdelava vozičkov za transportiranje lepilnega aparata (nagrada 5.000 din) ter adjustaža športne stave (nagrada 500 din)
- Samec Žarko (DSSS) — nadomestek za PVDC (500 din)

Ob zaključku bi lahko povedali, da so to torej vsi predlogi, ki so nastali v letošnjem letu. Vsi so bili rešeni v roku največ dveh mesecev in pol.

TOZD Kemija Šempeter: Narodna zaščita

(Nadaljevanje s 7. strani)

du z varnostnim načrtom ali po nalogu načelnika enote.

Pri opravljanju nalog narodne zaščite nosijo pripadniki enote posebno oznako na rokavu desne roke; pri opravljanju določenih nalog pa so tudi v skladu z zakonom lahko nekateri člani enote posebej izveščani in oboženi.

Enote narodne zaščite vodi načelnik, ki je za svoje delo in delo enote odgovoren delavskemu svetu. Postaja milice s splošnim delovnim področjem sodeluje z nami pri pripravi varnostnega načrta in bo nudila enotam narodne zaščite ustrezno pomoč glede ravnanja z orožjem ter varovanja naših objektov.

Vsi potrebni organi s področja ljudskega odpora in družbene samozaščite so že imenovani,

vendar ne bo odveč zapisati, kateri naši sodelavci so neposredno vključeni v področje samozaščite:

— Enota narodne zaščite: člani te enote so vsi zaposleni,

— Načelnik enote narodne zaščite: Rak Ivan,

— Odbor za ljudski odpor in družbeno samozaščito: Četina Ivan — predsednik, člani: Rak ing. Alojz, Krajnc Stane, Randl Jože, Skalič Ciril, Fevžer Metka, Winter Irma, Podgornik ing. Lela,

— Varnostnik s postaje milice Žalec: Klanjšek Franc.

REBUS

(10)

delovno dobo — kar 38 let, od tega je 30 let poklicni voznik.

— Veselje do tega poklica sem čutil že od majhnega. Ko pa sem šel k vojakom, sem že bil v avtomobilski četi, nato pa sem se zaposlil kot šofer, najprej pri gradbenem podjetju, nato na okrajnem ljudskem odboru, potem sem delal v Cetisu in po združitvi seveda v Aeru. Za šoferja je potrebno, da dobro vidi, da ima dober sluh. Je pa to dokaj naporno delo. Tudi nakladati in razkladati moramo blago večkrat sami. Poleg tega pa moramo skrbeti, da je motor v redu, ga čistiti, menjavati olje in skrbeti, da je avto čist in opran. Sedaj vozim večinoma samo kombi, včasih zamenjam tudi voznike osebnega avtomobila. Sicer pa je naš največji sovražnik zima, poledica in vremenske nevšečnosti. Na razpolago pa moramo biti v vsakem času in ob vsakem vremenu. Za nas ni točno določenega delovnega dneva.

Jože KOLČAN: opravlja poklic voznika že 10 let, od tega 3 leta pri Aeru. Vozil tovorni avtomobil.

poti. V Grafiki, ki je zelo obremenjena, se dogaja, da kasnijo z roki, potem pa skušajo to vsaj delno nadoknaditi s prevozom.

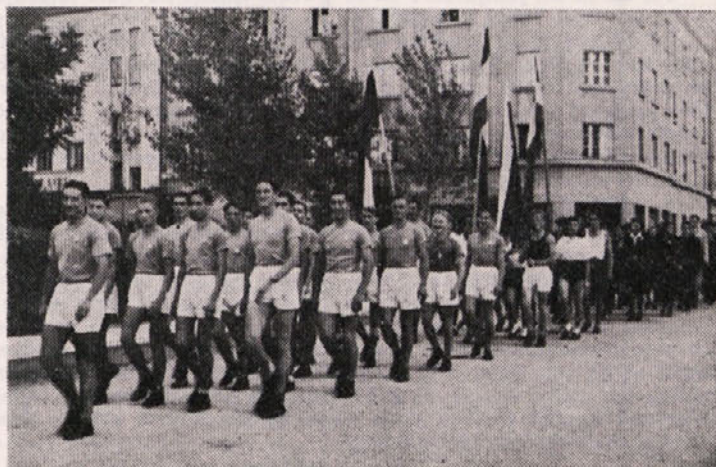
Druga težava je prevoz gotovih izdelkov k strankam. Npr., mi prevažamo z avtomobili na

Tiskarski teden celjskih grafičarjev pred tridesetimi leti

Obdobje obnove v vojni porušene domovine. Obdobje odstranjevanja ruševin, graditve najnujnejših komunikacij, izgradnje industrije. Obdobje oblikovanja novih, socialističnih odnosov. Celjski grafičarji pred tridesetimi leti, v oktobru 1947. Tiskarski teden.

Pred vhomom v malo vogelno dvorano Narodnega doma so se zbrali predstavniki grafičarjev vseh slovenskih tiskarn k otvoritvi tiskarske razstave. Prikazano je bilo delovanje tis-

Velika dvorana kina Union je bila do zadnjega kotička zasedena. Celjski grafičarji smo se predstavili Celjanom s pestro sestavljenim kulturnim sporedom, katerega jedro je bil igrokaz Zgodovine tiskarstva. V posameznih prizorih so se na odru zvrstili kratki povzetki raznih zgodovinskih obdobj: od pračloveka, ki se trudi, kako bi z zlaganjem kamena posredoval svoje izročilo bodočim rodovom, preko klesanja v kamen in vrezovanje v baker in bron, skozi mrčni srednji vek, ko so neutrudni menihi desetletja pisali knjige na roko, vse tja do očeta tiskarstva — Gutenberga. In potem tiskana beseda skozi vsa burna obdobja zgodovine vse do tistih dni, ko je zora svobode zasijala zatiranim narodom. Sledile so recitacije, pri-

Ob zvokih koračnice smo odkorakali na Glazijo...

Vhod na razstavo je bil tiste dni naše priljubljeno zbirališče

karstva v Celju v predvojni dobi, v dobi narodno-osvobodilne borbe in v obdobju na začetku poti povojne izgradnje. Prikazano je bilo delo v tiskarni, posredovano po tehnološkem zaporedju — od rokopisa do izdelka — knjige ali tiskovine. Celjani so pokazali mnogo zanimanja za naše delo in pazljivo so poslušali posredovana jim tolmačenja.

Tudi mlade grafičarke so se poiskusile v lahki atletiki...

zori iz delovnih akcij, rekreacije, športa in baleta, za zaključek te akademije pa je dvanaajstčlanski moški pevski zbor

celjskih grafičarjev zapel nekaj pesmi.

Po akademiji se je razvil družabni večer, ki je v tem pr-

vem množičnem srečanju slovenskih grafičarjev po vojni potekal v veselim in tovariškem vzdušju. Toliko smo si imeli med sebo povedati, saj je vojna vsakemu zapustila premnogo vtisov, ki jih ni mogoče pozabiti...

Naslednji dan je krenila po celjskih ulicah pisana povorka. Spredaj zastavonoše, četvorica pa je nosila simbol grafičarjev velikega tiskarskega leva. Godbi na pihala je sledila moška in ženska vrsta grafičarjev v športnih dresih, za njimi pa še grafičarji v svojih delovnih oblekah. Glazija je bila prizorišče skupnega telovadnega nastopa — prostih vaj, za tem pa so se vrstila tekmovanja v lahkoatletskih disciplinah do poznega popoldneva. Zvečer na železniški postaji še kratko slovo in obljuba, da se bomo še velikokrat srečali.

Stane Lovrenčič

Jesen se bliža z vse večjimi koraki, treba se bo oskrbeti za zimo Kako kupujejo ozimnico Aerovci? Kaj vse nabavijo od živil za zimo? Kako so zadovoljni z organiziranjem nabave ozimnice pri nas?

Marjana KORES
— TOZD Kemija Celje

Nabavim si predvsem jabolka, krompir, tudi meso. Vse to dobim v glavnem doma, pri mojih starših. Nekaj tudi sama vložim, ker je pozimi vse precej dražje. Za ozimnico nabavam precej stvari. Ne zdi se mi dobro, ker lahko pri nas naba-

vimo le vloženo zelenjavo. Drugje organizirajo tudi nakup cenejšega sadja.

Danica KOS
— TOZD Kemija Celje

Nabavim si predvsem fižol, krompir in jabolka. Prav vse moram kupiti. To pa precej stane. Prav bi bilo, če bi organizirali pri nas, da bi lahko kupili kaj ceneje. Ne samo vloženo zelenjavo, tudi sadje, marmelade, pa tudi sadje druge vrste, ki bi bilo ceneje in bi ga lahko vlagala. Sicer pa ozimnica, ki jo lahko nabavim v Aeru preko sindikata, zelo prav pride.

Frida ROBIČ
— TOZD Grafika

Seveda si oskrbim ozimnico, predvsem jabolka in krompir. Kupim vse v trgovini, lani pa smo šli iskat jabolka v Savinjsko dolino. Kupim tudi dva paketa ozimnice preko sindikata, nekaj sama vložim, pa kar gre.

S to ozimnico, ki jo lahko kupim pri nas sem zadovoljna, še bolje pa bi bilo, če bi lahko nabavili še kakšno marmelado ali vloženo sadje.

Marija STOPAR
— TOZD Grafika

Sama sem s hčerko, pa ne porabiva veliko in zato ne kupujem ozimnice. Sicer pa je tudi drago, jaz pa sem samohranilka in ne morem kupiti veliko naenkrat. Če bi pa mogoče sindikat kaj preskrbel in bi lahko plačali v več obrokih, potem pa bi si verjetno ozimnico nabavila. Tako pa kupujem sproti v trgovini.

Janja ZAGORIČNIK
— obrat matric

Nabavim krompir, čebulo, fižol doma zraste, pa še kaj jabolka. Tudi ozimnico kupujem. Bolje bi bilo, če bi bilo zraven več vložene paprike, pa če bi bilo kompota več vrst. Zato je verjetno tudi manj naročil.

Pavla STROJANŠEK
— obrat matric

Za sebe pridelamo doma, na vrtu. Vlagam paprike, kumariče. Letos bom vzela tudi ozimnico. Se bolj spleča. Zadovoljna sem s tem, kar lahko nabavim preko OOS. Zelela pa bi, da bi bilo več izbire.

Ančka NOVAK, prebiralca

Razmišljam o nabavi ozimnice, toda nabavila jo še nisem. Do sedaj ozimnice nisem nabavljala preko sindikata, čeprav vem, da se izplača. Kako je v naši tovarni poskrbljeno za nabavo vem bolj malo, ker se nisem zanimala, to bom ugotovila letos, ko jo bom nabavljala.

Marija KNIFIC, zavijalka

Nisem še nabavila ozimnice, na vsak način pa jo bom in to preko sindikata v tovarni. Lani sem nabavila jabolka, ki se sicer niso najbolj obnesle (zgodaj so začele gniti) in ETA pakete, za katere vsebino lahko rečem, da je bila odlična.

XXII. letne igre grafičarjev

24., 25. in 26. junija 1977 so se v Novi Gorici odvijale letošnje — 22. po vrsti, letne igre grafičarjev.

Že od nekdaj je Aero na grafičnih igrah nekaj veljal. Po navadi smo se borili celo za prvo mesto. Če pa smo letos še upali na precejšen uspeh, pa smo bili na zaključni prireditvi ob podelitvi priznanj Aerovci razočarani. Kar nekoliko mirno in tiho smo sedeli pri mizah in lahko opazovali ekipo »Dela«, ki je izredno hrupno proslavljala ponovitev svojega lanskoletnega uspeha — 1. mesto.

Pa pričnimo od začetka. Prvi dan, petek — 25. junija, sta se zvrstili dve panogi (letos so bile v programu naslednje tekmovalne discipline: **moški**: mali nogomet (veterani, člani), rokomet, odbojka, namizni tenis, streljanje, šah; **ženske**: namizni tenis, odbojka, streljanje), in sicer: namizni tenis (moški in ženske) ter nogomet veterani. Medtem ko ženskam ni uspelo priti do finala — osvojile so peto mesto (malo bolje kakor lani), pa velja pohvaliti moške. Imeli so en sam spodrslija — proti ekipi Dela. Vodili so 4:2 in potem (po malce nesramnih provokativnih potezah igralcev Dela) nesrečno izgubili dvoboj, ki je trajal tja do polnoči prvega dne. Končni vrstni red je bil naslednji:

Moški:	Ženske:
1. Delo	1. Pomurski tisk
2. Aero	2. Delo
3. GP Soča	3. Učne delavnice
(Sodelovalo je 18 ekip)	5. Aero
	(Sodelovalo je 10 ekip)

Drugi dan grafičnih iger so se zvrstile še preostale tekmovalne panoge. Razočarale so nas predvsem ženske v odbojki, ki so z lanskega 2. mesta padle letos na predzadnje, 8. mesto (sodelovalo je 9. ekip). Vzrokov je več. Glavni razlog pa lahko iščemo v tem, da se ženske nismo zbrale niti enkrat, da bi skupno igrale, da bi vsaj približno vedele kakšne so naše moči. Prvič smo se videle vse skupaj eno uro pred prvo tekmo. Osem žensk, kolikor jih je

Le redko so se ženske takole veselile

bilo v Novi Gorici, pa je tekmovalo kar v treh panogah, to pa pomeni tudi velik napor, tako, da je v zadnji tekmi nekatere izdala tudi moč. Poleg tega je prišlo tudi dan pred odhodom na grafične igre do nepričakovanih odpovedi, kar je po moje silno neodgovorno.

Zato smo vse, ki smo letos sodelovale na grafičnih igrah sklenile, da moramo biti drugo leto bolj pripravljene. Tako smo zadolžile tov. Brileja, da nam preskrbi telovadnico, kjer bomo enkrat na teden igrale vse tiste ženske Aera, ki imamo veselje do odbojke pa tudi željo, da se vsaj malo zrekreiramo. (Točneje o tem vas bomo obvestili preko Informacij).

Na drugi strani pa so bili odbojkaši veliko boljši. Na turnirju so bili razred zase. Tako po športnem obnašanju, kakor po igri. Izgubili niso niti enega seta. Povsem zaslužen so bili prvi.

Vrstni red je bil naslednji:

Moški:	2. Delo
1. Aero	3. Cankarjeva založba
	(sodelovalo je 11 ekip)

Ženske:

1. Cankarjeva založba	3. Pomurski tisk
2. Ljudska pravica	8. Aero
	(sodelovalo je 9 ekip)

Malce so nas ta dan razočarali tudi nogometaši (člani), saj jim ni uspelo priti do finala. Tako sta bila to dva »kiksa«, kar nas je stalo vsaj drugega mesta, saj nas je ob koncu prehitel še Pomurski tisk.

Pa si oglejmo še ostale rezultate drugega dne:

Mali nogomet — veterani:

Prišli so v finale in se borili za 3.—4. mesto.

1. Delo	4. Aero
2. Ljudska pravica	(sodelovalo je 7 ekip)
3. Pomurski tisk	

Mali nogomet — člani:

Izpadli so že v četrtfinalu.

1. Delo	6. Aero
2. Gorenjski tisk	(sodelovalo je 18 ekip)
3. Pomurski tisk	

Zadnji dan (v nedeljo, 27. junija) so potekale le finalna tekmovalna v malem nogometu, rokometu in odbojki, na sporedu pa je bilo še streljanje in tekmovalje v šahu.

Zopet so nas razveselili šahisti, ki so bili daleč najboljši in so osvojili prvo mesto. Dobro so se izkazali še rokometarji, ki so zasluzno osvojili drugo mesto. Slabši so bili rezultati v streljanju. Sicer pa si jih oglejmo!

Rokomet:	1. Pomurski tisk	3. Mariborski tisk
	2. Aero	(sodelovalo je 10 ekip)

Boj za prvo mesto

Streljanje:

Moški:	Ženske:
1. Tiskarna Ljubljana	1. Mariborski tisk
2. Mariborski tisk	2. Soča
3. Soča	3. Delo
8. Aero	10. Aero
(sodelovalo je 16 ekip)	(sodelovalo je 11 ekip)

Šah:	1. Aero	3. Pomurski tisk
	2. Mladinska knjiga	(sodelovalo je 15 ekip)

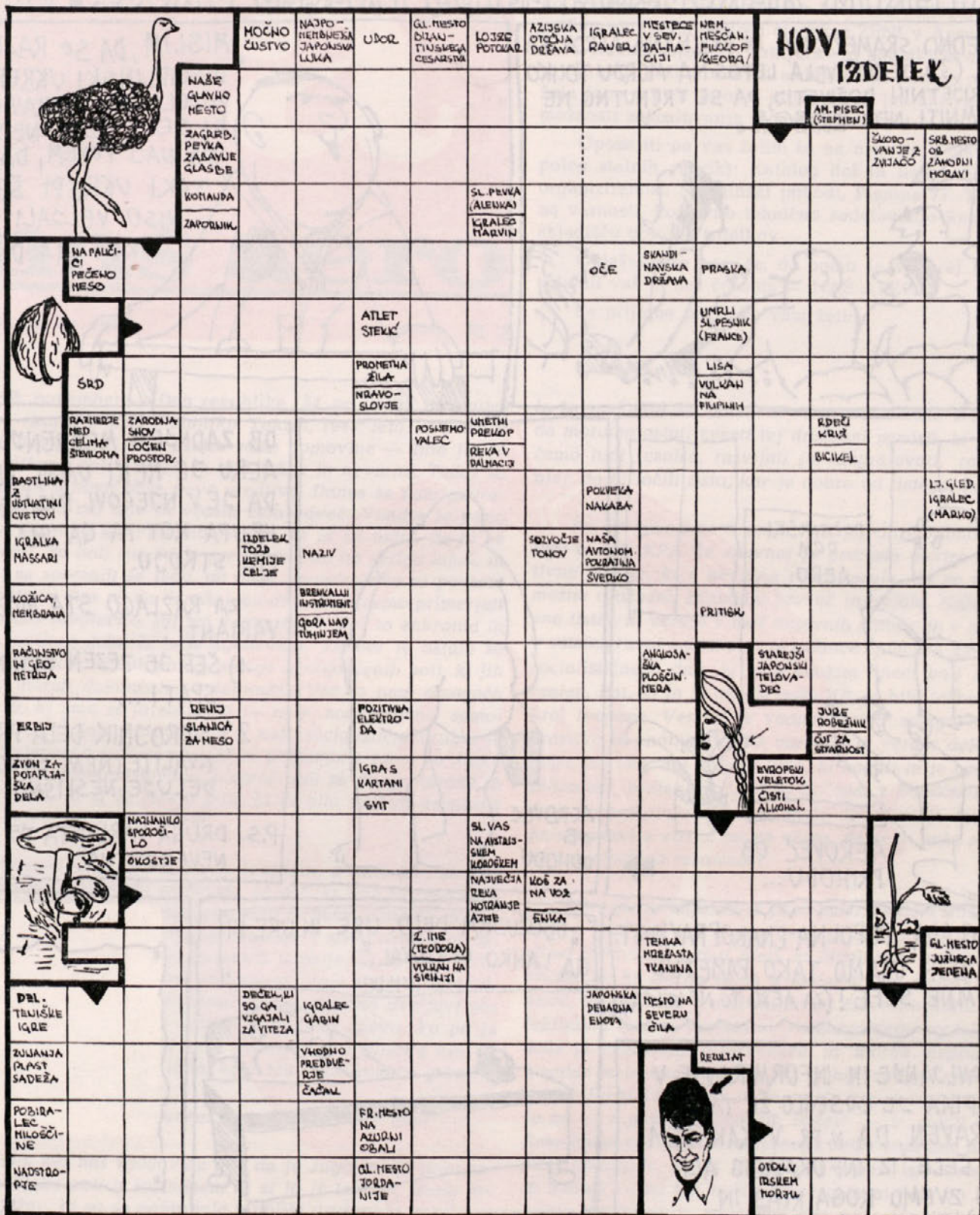
Tako je bilo ob sodelovanju enaindvajsetih ekip končni vrstni red naslednji:

1. Delo	258 točk
2. Pomurski tisk	228 točk
3. Aero	224 točk

Moje mnenje je, da smo bili za letošnje igre premalo pripravljene. Preveč smo vzeli samo tekmovalje prelahko, lahko rečem neodgovorno. Šepala je že sama priprava na igre, saj smo z organizacijo pričeli prepozno. Sindikalne igre naj bi pripomogle k medsebojnemu spoznavanju grafičarjev in še poglobljeno sodelovanje med njimi. Ne nazadnje pa so tudi merjenje moči po celoletni rekreativni vadbi in naj ne bi izgledala (ponekod) kot prisilno sestavljanje posameznih ekip. Zlasti je to vprašanje pereče pri ženskah, kjer ima Zvone Brilej stalne probleme, da jih preprača, da na igrah sploh sodelujejo. Menim pa, da je tudi to, da zastopamo Aero tudi na takšnih prireditvah, stvar naše zavesti, naša dolžnost in pravica. Tega se moramo zavedati. Zato bi morale biti ekipe sestavljene iz najboljših, to naj bi bila nagrada za stalno rekreativno vadbo, kar je tudi cilj grafičnih iger.

Naslednje leto se bomo srečali zopet v Murski Soboti, na 23. letnih športnih igrah grafičarjev.

NAGRADNA KRIŽANKA

KDO SO NAGRAJENCI?

Tudi tokrat smo morali kar trikrat žrebat, da smo našli pravilno rešene križanke naših reševalcev. Sicer pa je prišlo 26 rešitev križank. Žreb pa je podelil nagrade naslednjim:

1. nagrado — 100 din prejme CIRILA DIVJAK (materialno knjigovodstvo)
2. nagrado — 75 din prejme IBRAIMOV AJDAN (oddelek slep)
3. nagrado — 50 din prejme SILVA KOKLIČ

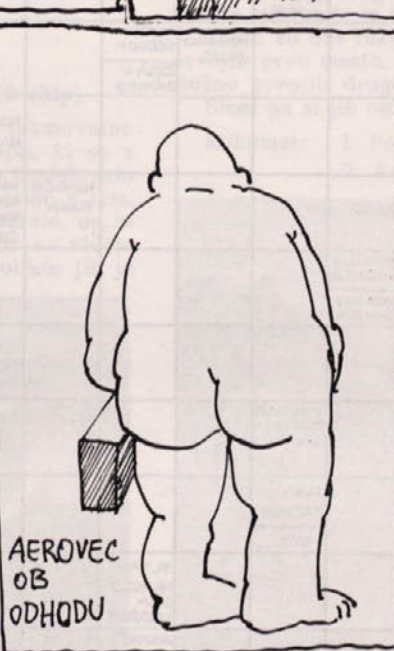
Rešitve nagradne križanke nam pošljite do 5. novembra 1977 v UREDNIŠTVO NAŠ AERO, s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA

KLJUB RELATIVNO HLADNEMU POLETJU JE BILO NEKATERIM AEROVCEM LETOS PRECEJ VROČE! (PA NE NA PLAŽI)

NEKA IZREDNO SRAMEŽLJIVA IN PRIZNANA AEROVSKA LEPOTIČKA (?) JE DOŽIVELA LETOS NA MORJU TOLIKO LEPIH IN PRIJETNIH DOŽIVETIJ, DA SE TRENUTNO NE MORE SPOMNITI NITI-BENEGA.

MISLIM, DA SO RAZNI "DISCIPLINSKI UKREPI V AERU POPOLNOMA UPRAVIČENI. TISTIM KI SE S TEM NE STRINJAJO PA NAJ Povem, DA ITAK TAKI UKREPI ŠE NIKDAR NISO VELJALI DALJ KOT 14 DNI."

OB ZADNJEM MERJENJU HRUPA V AERU JE NEKI UMNI ŠEF IZJAVIL, DA JE V NJEGOV PISARNI VEČ HRUPA KOT PA GA IMA STROJNIK PRI STROJU.

ZA RAZLAGO STA MOŽNI DVE VARIANTI:

- 1.) ŠEF JE JEZEN KER NE MORE SPATI ...
- 2.) STROJNIK DELA PRI TAKO KVALITETNEM STROJU, DA DELUJE NESLIŠNO.

P.S. DRUGA VARIANTA JE SKORAJ NEVERJETNA.

PRI NAS VLADA POPOLNA ENAKOPRAVNOST. NA STOLČKIH IMAMO TAKO PAMETNE KOT NEUMNE ŠEFE! (ZA AERO TO NE VELJA!)

SAMOUPRVLJANJE IN INFORMIRANJE V TOZD GRAFIKA JE DOSEGLA ŽE TAKO VISOKO RAVEN, DA N.PR. V KAKŠNEM ODDELKU ŠELE IZ INFORMACIJ ALI NA ČESTI ZVEMO KOGA, KDAJ IN ZAKAJ (?) BODO VODILNI VZELI V SLUŽBO.

"OBOŽUJEM DELO. URE IN URE BI GA LAHKO OPAZOVAL."
O. WILDE

KAJ JE MUFLON? MUFLON JE EDINI PREDSTAVNIK DIVJE OVCE V EVROPI, KI ŽIVI IN DELUJE V NAŠI NEPOSREDNI BLIŽINI!

Celje - skladišče
D-Per

452/1977

COBISS *

"KAJ PA POMENI TA PRAZEN PROSTOR FRANČELJ?"
"TO JE REZERVIRANO ZA CENZURIRANE VICE."

GREGA